יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczaitem

NAJER FOLKSBLAT

הײַנט 10 זײַטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 68 | Łódź, Wtorek, 20 marca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ד' ניסן תרצ"ד | № 68

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

בלוטיגע געשלעגן צווישען היטלעריסטען און סאציאליסטען אין דאנציג

דאנציג, 19 (ספ. טעל.)

אין א פארשטאט פון דאנציג איז געקומען צו א געשלעג צווישען היטלעריסטען און סאציאליסטען, עס זענען פארהאן מעהרערע פערוואונדעטע היטלעריסטען דערונטער איינער פון זייערע אנפיהרער מאטוש.

די באנק-דירעקציע האט צוגעשטעלט דא-קומענטען וואס זענען נוגע די לויפענדע חשבונות צווישען סטאווימקין און דעם אונגארישען באנקיר האסמאן.

די פינאנץ-אפעראציעס צווישען זייביידען האבען בעטראפען 30 מיליאן פראנצויזישע פראנק.

קאנטראל איבער דער באנוועל-פראדוקציע אין אמעריקא

וואשינגטאן, 19 (ספ. טעל.)

דאס רעפרעזענטאנטען-הויז, האט אנגענומען מיט 251 שטימען געגען 114, דעם געזעץ-פראיעקט וועגען א קאנטראל איבער דער בוימוואל-פראדוקציע.

ענטדעקט סטאווויסקי'ס א חשבון אין א גענפער באנק

גענף, 19 (ספ. טעל.)

די פאליציי האט היינט ענטדעקט אין א גענפער באנק סטאווויסקי'ס א חשבון.

וועגן אריינטריט פון די סאוויעטן אין דער פעלקער-ליגע

ווער עס שטיצט דעם פלאן

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

די לאנדאנער פרעסע פאלגט נאך, מיט גרויס אינטערעס די ידיעות פון פאריז וועגען די סאוויעטישע פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען בנוגע דעם אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער פעלקער-ליגע.

„דיילי הערלד" רעכענט, אז דאס אפי-ציעלע אריינטרעטען פון די סאוויעטען אין דער פעלקער-ליגע קאן פארקומען ערשט אויף דער הערבסט-סעסיע פון דער פעלקער-ליגע. די צייטונג האלט, אז די פראנצויזישע רעגירונג האט מורא מען זאל אין ענגלאנד נישט שטערען די אקציע.

די אפיציעלע איניציאטיוו אויפצונעמען די סא-וויעטען אין דער פעלקער-ליגע זאל שטאמען נישט פון פראנקרייך, נאר פון מוסאליני'ן.

„מאנינג פאסט" דאגעגען האלט, אז הערי-אָ איז דער שעפער פון פלאן אריינצוציהען די סא-וויעטען אין דער פעלקער-ליגע.

פראנקרייך דארף האבען א פערבינדעטען אין דער פעלקער-ליגע, איהר צו שטיצען בעת זי וועט ארויסטרעטען מיט דער בעשולדיגונג געגען דייטשלאנד, וועגען דייטשלאנדס ברעכען דעם ווערסאילער טראקטאט.

די צייטונג איז אין ספק צי די אנדערע פראנצויזישע מיניסטארען האלטען אויך פון זעלבען פלאן.

טערקישע לופט-שיף-עסקאדרע אין אטען

אטען, 19 (ספ. טעל.)

דאס לופט-מיניסטעריום איינפארמירט, אז דעם 22. ה. ח. וועט קומען קיין אטען די טערקישע לופט-שיף-עסקאדרע, וואס וועט, צוזאמען מיט דער גריכישער זיך בעטייליגען אין דער מיליטערישער רעוויו צום גריכישען נאציאנאלען יום-טוב.

עקס-קייזער ווילהעלם זאל קו-מען צופאהרען קיין דייטשלאנד

בערלין, 19 (ספ. טעל.)

אין בערלינער קורסירען קלאנגען, אז עקס-קייזער ווילהעלם האט מודיע צו קומען צו פאהרען קיין דייטשלאנד. זיין רייזע זאל שטעהען אין צוזאמענ-האנג הערמיט, וואס עס ווערען איצט געמאכט שוועריגקייטען אין דייטשלאנד ביים ארויספיהרען געלד קיין אויסלאנד און צוליב דעם ליידעט ווילהעלם פינאנציעל.

נאמענסטאג פון מארשאל פילסודסקי

נעכטיגע גרויסע פייערליכקייטען אין גאנצען לאנד

אין ווארשא

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

דער נאמענס-טאג פון מארשאל-פילסודסקי איז אין ווארשא געפייערט געווארען מיט גרויס ענטוזיאזם.

די גאנצע שטאט איז געווען שעהן דעקא-רירט. אינדערפריה איז אין דער קאטעדרא „שוו. יאנא" פארגעקומען א גאטעסדינסט. דארט זענען געווען אנוועזענד דער מלוכה-פרעזידענט, די מיט-גלידער פון דער רעגירונג מיט'ן פרעמיער יענ-דזשעיעוויטש בראש, ב.ב. דעפוטאטען און סענא-טארען מיט'ן פולקאוויק סלאוועק בראש, גענע-ראליציע און פערשידענע דעלעגאציעס.

אין בעלוועדער

האבען זיך פון 10 א זייגער אנגעהויבען וויזיטען פון הויכגעשטעלטע פערזאנען, רעגירונג, סיים און סענאט, קארדינאל קאקאווסקי, מיליטער, שולעס און פערשידענע דעלעגאציעס, דערונטער אויך יודישע.

אויפ'ן פילסודסקי-פלאץ איז פארגעקומען א גרויסע מיליטערישע דעפילאדע.

אין אווענד זענען, די וויכטיגסטע ערטער אין שטאט, געווען ספעציעל איללומינירט.

מארשאל פילסודסקי אין ווילנא

ווילנא, 19 (טעלעפאניש)

מארשאל פילסודסקי האט דעם נעכטיגען טאג פערבראכט אין רעפרעזענטאנץ-פאלאץ אין דער גע-זעלשאפט פון זיין פאמיליע.

פארמיטאג האט דער ארמעע-אינספעקטאר, גע-נעראל דאמב-בערנאצקי אין נאמען פון דער מיליטערישער אנפיהרער אפגעגעבען וואונשען דעם מארשאל.

אין אבענדשטונדע פון פאלאץ, האט מען אוועק-געלייגט א בוך, אין וועלכען עס האבען זיך פער-שריבען די אלע, וועלכע עס זענען געקומען ווינ-שען. א גאנצען טאג זענען צום מארשאל געקומען דעלעגאציעס, און עס זענען אנגעקומען פון גאנ-צען לאנד גלויבנס-דעפעשען.

אין גאנצען לאנד

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

פון גאנצען לאנד זענען אנגעקומען ידיעות וועגען גרויסע פייערליכקייטען אין אלע שטעט, צום נאמענס-טאג פון מארשאל יוזעף פילסודסקי.

אין לאדז

(2) די נעכטיגע פילסודסקי-פייערונגען האבען זיך אנגעהויבען 10 א זייגער אינדערפריה מיט א גאטעסדינסט אין דער „קאטעדרע סטאניס-לאווא קאסטקי".

שפעטער איז פארגעקומען א דעפילאדע פון מיליטער, פאליציי, פ.וו.-אפטיילונגען, פייערלעשער יודישער לעגיאן אויפ'ן נאמען פון בערעק יאסעלעוויטש א. א. וו., וועלכע איז אויפגענומען געווארען דורכן גענעראל מאלאכאווסקי און דעם וואיעוואדע ה' הויקע-נאוואק.

איינס ביי טאג זענען אין דער וואיעוואדזשאפט דורכן וואיעוואדע דעקארירט געווארען מיט אר-דענס די אויסגעצייכנטע פערזאנען (גילדערנע, זילבערנע און בראנזענע פערדינסט-קרייצען).

אין דעם „טעאטער פאפולארני" זענען פארן מיליטער און פאליציי געגעבען געווארען 2 פאר-שטעלונגען פון דער פיעסע „ווירטוטי מיליטארי".

די פארשטעלונגען האבען מקדים געווען רעדעס פון דעם. וואלטשינסקי און פאלק. ווא-לאווסקי.

אין אווענד איז פארגעקומען א גרויסע פייערליכע אקאדעמיע אינ'ם שטאטישען טעאטער, וועלכע איז טראנסמיטירט געווארען דורך דער לאדזער ראדיא-סטאציע. געעפענט האט די אקא-דעמיע דעם. ד"ר פיכנא, און דער אוניווערזיטעט-דאצענט ד"ר שמידט, האט געהאלטען א רעפע-ראט וועגען פילסודסקי'ן אלס רודף שלום.

די אקאדעמיע האט זיך פערענדיגט מיט'ן געזאנג פון מאניושקי-כאר, און דערמיט בכלל האבען זיך פערענדיגט די נעכטיגע פייערונגען.

אין „אגודה"-לאקאל

אין לאקאל פון דער „אגודה" (גראסאוויטשא 11) איז נעכטען 6 אוו. פארגעקומען א פייערליכ-קייט. מיט רעדעס וועגען מארשאל פילסודסקי'ס לעבען און שאפען האבען געהאלטען: הרב סיל-מאן און יצחק בערלינער.

אלטשטאטישע שוהל

אין דער אלטשטאטישער שוהל איז פארגע-קומען א פייערליכע תפילה, צו וועלכען ס'זענען געקומען פערטרעטער פון קהלה, פון אינסטיטוציעס און א גרויסער עולם.

פייערליכקייטען זענען אויך פארגעקומען

אין בעקער-פעראיין, פילסודסקיעגא 57. מיט א רעדע איז ארויסגעטרעטען מאג. באלבערישסקי.

אין פעראיין פון די יודישע קעמפער פאר פוילענס אונאפהענגיגקייט, האט גערעדט ה' גינזבערג.

„נותן לחם"

8 אווענד איז אין לאקאל פון דער אינטע-ליגענטען-קיך ביי דער געז. „נותן לחם" שרודז-מיעסקא 20 פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע לכבוד דעם נאמענס-טאג פון ערשטען פוילישען מארשאל יוזעף פילסודסקי. מיט א רעפעראט וועגען דער גרויסער היסטארישער בעדייטונג פון פיל-סודסקי'ס פערזענליכקייט איז ארויסגעטרעטען דער פרנס פון דער יודישער קהלה ה' פ. כארי אין וועלכען דער פרעלעגענט צייכענט לויטן כראנא-לאגישען סדר די העלדען-געשיכטע פון מארשאל פארן פוילישען פאלק בכלל און פאר יודען אין דער פוילישער מלוכה בפרט.

מיט בעגייסטערטע אויסרופען לכבוד דעם מארשאל פילסודסקי איז די אקאדעמיע געשלאסען געווארען.

נאך דער אקאדעמיע איז ארויסגעגעבען גע-ווארען א יום-טוב'דיגער אווענד-ברויט פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע בעניסען פונם שטאטישען קאמיטעט פון ארבייטס-פאנד.

צענטראלער קליינהענד-לער-פערבאנד

אין צוזאמענהאנג מיטן נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי איז נעכטען 8 א זייגער אווענד פארגעקומען אין לאקאל פון קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15 א פייערליכע אקאדעמיע. גערעדט האט צוזר האמבורגער צוו. אנד. האט ער אונטערגעשטראכען די גרויסע מסירות-נפשדיגע אר-בייט פון מארשאל פילסודסקי פאר פוילענס אונ-אפהענגיגקייט.

אין דער לאדזער פראווינץ

אין אלע שטעט פון דער לאדזער סביבה, זענען נעכטען פארגעקומען פייערונגען צוליבען נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי.

פון אויסלאנד

ווארשא, 19 (טעלעפאניש).

פון א גאנצע רייהע לענדער זענען אנגעקומען ידיעות, אז די ארטיגע פוילישע קאלאניעס האבען איינגעארדענט פייערליכקייטען לכבוד דעם נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי.

עסטרייכישע יודן איינגעטיילט אין דריי קאטעגאריעס

נאר איין קאטעגאריע יודען וועלן געניסן בירגער-רעכט

וויען, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

נאך די עסטרייכישע פרעסע טיילט מיט, גרייט זיך דערמוטהער צו, מאר דאלפוס. א פראיעקט צו לעזען די יודען-פראגע.

לויט דעם פראיעקט ווערען די יודען איינגע- טיילט אין 3 קאטעגאריעס: צו דער ערשטער קא- טעגאריע געהערען די יודען בירגער פון פאר דער מלחמה. נאר די ערשטע קאטעגאריע יודען וועלען קענען געניסען פון אלע בירגער-רעכט. אלע אנ- דערע פערלירען די בירגער-רעכט.

פערבונדן א קאנטאקט מיט „טשעלוסקין“

דער פליהער ליאפידעווסקי האט זיך אויסגעפונען

מאסקווע, 19 (ספ. טעל.)

בעכטען איז אין מאסקווע דערהאלטען געווא- רען די ידיעה, אז דער פליהער ליאפידעווסקי איז געפונען געווארען.

ליאפידעווסקי, וועלכער איז ארויסגעפלויגען זו- כען די עקספעדיציע פון פראפ. שמידט, איז פער- שוואונדען געווארען אהן שפור. ערשט שטעלט זיך ארויס, אז ער איז געווען געצוואונגען זיך אראפצו- לאזען אויף אנאיגזעל, צוליב א דעפעקט אין מאטאר.

בעכטען האט זיך אויך איינגעפונען אויפסניי צו בעקומען א ראדיא-פערבינדונג מיטן „טשע- לוסקין“. עס איז דארט נישט געשעהן קיין שום ביזעס. די לאגע איז וויטער, שווער, דאך האלטען זיך אלע העלדיש.

אונרוהען אין שפאניען

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

פון מאדריד איז מען מודיע, אז דער איבערן- מיניסטער סאלאזאר אלאנזא האט ארויסגעגעבען א בעפעהל צו ליקווידירען דעם שטרייק פאר די ב- ארבייטער.

לויט'ן בעפעהל מוזען די אונטערנעהמער אין ארבייטער שליסען אנאפמאך אויפ'ן יסוד פון 44 שעה ארבייטס-וואך, ביי די איצטיגע לוינען.

די סאציאליסטישע פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען דעם רעגירונגס-בעפעהל אנגענומען און די סינדיקאליסטישע האבען גערופען דייע'ע מיטגלי- דער נישט אונטערצושרייבען דעם אפמאך.

בעכטען זענען אין די גאסען געקומען צו צו- זאמענשטויסען. א גרופע סינדיקאליסטען האבען געצווינגען אפצושטעלען די טראמוואיען. אין איין בעצירק זענען סינדיקאליסטען בעפאלען פאליציי.

א נייע גרויסע סקאנדאליעזע אפערע אין פאריז

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

„פאפולער“ ברענגט די ידיעה וועגען עגט- דעקען א גרויסען פינאנץ-סקאנדאל אין דער גא- זאוויצע. די מיסברויכען זאלען דערגרייכען 50 מיל- יאן פראנק.

די צייטונג זאגט פאר ווייטערדיגע רעוועלא- ציעס. אין דער אפערע זאלען זיין פערמישט אנ- געזעהענע פערזענליכקייטען.

!!! היינט ערעפנונג !!!

פון עלעגאנטען שיך-מאגאזין „BIRBUT“ 4 נאוואמיעסקא 4

פון היינטיגן טאג או פערקויפן מיר אין משך פון 14 טעג מיט 30% ביליגער, אלערליי הערען-, דאמען-, קינדער- און ספארט- שיך די נייעסטע פאסאנען מיט גאראנטירטער דויער- האפטיגקייט צו פערקלענערטע פרייזען!

נוצט אויס די זעלטענע געלעגנהייט און איילט צו דער פירמע „BIRBUT“ 4 נאוואמיעסקא 4

עלעגאנט! דויערהאפטיג! ביליג!

לרגלי בואה בברית הנשואין של אחותי

שרה'לע הימלפרב

עם בחיר לבה העלם

נח שינגרטן

ביום 27 לפברואר ש.ז. בתל-אביב

מאחל רב ברכות לבביות

אחיך יצחק בלודז.

א הארציגען מזל-טוב ווינש איך דעם

חבר הערשל בראון

צו דער חתונה פון זיין ליבע שוועסטער

פאלא בראון

מיט ה' מאריץ רייכמאן

וועלכע איז פארגעקומען דעם 13/3 1934. ווינש איך דעם יונגען פארל דאס עס זאל זיין דער ערשטער רינג אין א לאנגער קייט פון גליק.

דוד פרייטאג.

פערלאנגט אין די טאבאק-געשעפטען די ביליגע און דאך די אויסגעצייכנטע

גילזען מיט וואטע

צו פאפיראסען א. פ.

KRYZYSOWE

PASCHALSKIEGO

א שאכטעל 25 שטיק - 5 גר.

" 50 " - 10 "

אגודת „הזמיר“ בלודז, שד. קושציושקי 21. | „תרבות“ בלודז, פיוטרקובסקה 18.

ביום החמישי, 22 לח. ז. ב 8.15 בערב ירצה באולם „הזמיר“

ד"ר עזריאל קרליבאך

על הנושא „נדחי ישראל“

המרצה יראה צלמים מנסיעותיו.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז די בעסטע, שפארזאמסטע און בי- ליגסטע זשארובקעס „PHOS“

קען מען בעקומען ביי:

ס. שעפס, מאגיסטראצקא 16	„וואטע פונקט“,
„הארמאניע“,	קילינסקיעגא 48
פ"צ הולצאשטש 11	וועלטנער, פילסודסקיעגא 14
שפיגעלמאן, נאוואמיעסקא 16	מאלניק, צעגעלניאנא 27
גראס, " 26	ווענגער, קילינסקיעגא 47
נוקי, זגיערסקא 21	אדעק, פולנאצנא 6
מארגנאלד, לומזנאווסקיעגא 17	שווארץ " 17

Fabryka Żarówek „PHOS“

Łódź, ul. Bisk. Bandurskiego 16

tel. 226-72.

Karol Goeppert

Najlepszy filcowy kapelusz

גאנץ לאדז וויס,

אז די ביליגסטע קוועלע

פון די עלעגאנטסטע

שיך הערען דאמען קינדער

איז נאר ביי דער גוט-בעקאנטער פירמע

ה. מ. ראדזאנאווער

וועלכע בעזיצט אויך א גרויסען אויסוואהל פון

אפאנקעס

צו די ביליגסטע פרייזען

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט די ג' קונדשאפט פון לאדז און פראווינץ, דאס איך האב ערעפענט א רייך סארטירטעס געשעפט פון

יודישע

לאנגע מלבושים

צ. בארוכאוויטש

6 פולנאצנא 6 קווער אפ. 1. שטאק.

איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע בעקענע און זיידענע זשופיצעס, שלאפראקען, טאלעסענע, צמרענע, האלבוואלענע באלאטלעך ווי אויך זומער און ווינטער-פאלטאס, געהאקטע אנציגער פאר דערוואקסענע און פאר קינדער פון די בעסטע שטאפען.

אויך גאנצע אויסשטייערס פאר חתנים

איינגענער ווערקשטאט אויפ'ן ארט.

ביליגע פרייזען! — קומט און איבערצייגט אייך!

רעעל און ביליג!

בעמערקונג: בעשטעלונגען ווערען אויסגעפירט אין פערלויף פון 24 שעה. צוליב'ן קריזיס פערקויף איך מיט 30% ביליגער ווי איבעראל.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג' קונדשאפט

אז אין מיין בעקעריי איז צו בעקומען די פיינסטע

מצות

אויסגעבאקען פון בעסטען מעהל. אזוי ווי יעדעס יאהר איז דאס יעצטיגע מעהל פיל בעסער אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון יאנאווער רב שליט"א ווי אויך מיט זיין באמן.

די מצות זענען צו בעקומען אל. קאשטשושקי 11 ווי אויך פיעטריק. 111 אין געוועלב „באלטיס“

בעמערקונג: מיין בעקעריי איז די איינציגע אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב.

איך בעזיץ מעהל קיין מיליעס נישט. מיט אכטונג

בעקער-מייסטער ע. זעליגמאן

אל. קאשטשושקי 11, טעל. 141-08

מאשין-מצות

אין די נייעסטע היגיענישע מעכאנישע בעקעריי

פון די פעראייניגטע בעקער-מייסטער

ב. שקלארוש, ש. ראטענבערג, מ. יעלין

געפינט זיך דאס יאהר אויף 7 שרודמיעסקא 7

טעל. 207-42, בעקט אויס היגיענישע מצות פון ערשט-קלאסיג מעהל צו צוגענגליכע פרייזען.

פיליעס: מ. יעלין, פיעטריקאווער 24, טעל. 173-46

מינרום זגווערזקא 17, " 137-02

גאלדבערג, גאווראט 14, " 101-49

אפאטאווסקי, זגאכדניא 31,

שליפקאוויטש, זגערזשער 10,

ראטענבערג, פאלודניאווא 27,

מ. פאזנאנסקי, גדאנסקא 10,

ב. שקלארוש, וואלבארסקא 22, טעל. 129-67

ק. מייעראוויטש, 6-טן שערפיען 13, טעל. 226-37.

יודישע אימיגראנטן נישט ארייגעלאזט קיין בראזיליע

סאן פאולא. (יט"א) א צאהל יודישע אימיגראנטען איז נישט ערלויבט געווארען צו לאנדען אין בראזיליען, ווייל זייערע ארויספאהר-פאפירען זענען נישט געווען בעשטעטיגט דורך דעם ארבייטס-מיניסטער.

די פאספארטען פון די דאזיגע אימיגראנטען זענען געווען וויזירט פון דעם בראזיליאנער קאנסול אין אויסלאנד, אבער דאס איז נישט גע-נוג לויט די נייע פארשריפטען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען אין אלע בראזיליאנער פארטען.

א דאנק דער אינטערווענץ פון יודישע אינסטיטוציעס און פון פוילישען קאנסול, האט מען איינציגע יודישע אימיגראנטען ערלויבט צו לאנדען. עס ווערט געמאכט בעמיהונגען צו לע-גאליזירען די בין-איצטיגע ארויספאהרונגס-פא-פירען.

מאקס אדלער בעפרייט פון ארעסט

וויען, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

דער בעקאנטער סאציאל-דעמאקראטישער טעארעטיקער, מאקס אדלער, וועלכער איז בעת די לעצטע געשעהענישען ארעסטירט געווארען, איז בעפרייט געווארען פון ארעסט.

אנ'ערד-ציטערניש

בערלין, 19 (ספ. טעל.)

פון שטוטגארט איז מען מודיע, אז די ארטיגע סייסמאגראפען האבען שבת געוויזען א לייכטע ערד-ציטערניש אין די שוואבסקי בערג, אזוי אין שווארצוואלד.

אין ראטענבירג, איבערן בעקאר האט מען גע-פיהלט א שטארקע ערד-ציטערניש, וואס האט אויפ-געוועקט די איינוואוינער פון שלאף. קיין היזקות זענען נישט רעגיסטרירט געווארען.

11 אראבישע פיהרער פערמשפט

פאר אנפיהרען מיט די אקטאבער-אונרוהען אין ארץ-ישראל

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס יפו'ער געריכט האט ארויסגעטראגען דעם אורטייל איבער די אראבישע פיהרער, וועל-כע האבען אנגעפיהרט מיט די אקטאבער-אונרוהען אין ארץ-ישראל. 4 אראבישע פיהרער, דערונטער 2 סעקרעטארען פון דער אראבישער עקזעקוטיווע זענען פערמשפט געווארען צו 10 חדשים יעדער. 7 צו 3 חדשים, 3 זענען בעפרייט געווארען. די פערמשפטע זענען בעפרייט געווארען אויף קויציע.

וואס עס זאגט קאנצלער דאלפוס וועגען פאקט אין רוים

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון „פארי סואר“ האט דאלפוס אנגעלייקענט, אז ער זאל האבען אין רוים אונטערגעשריבען א פאליטי-שען פראטאקאל, וואס זאל בעדייטען דאס שאפען א בלאק פון 3 מלוכות.

עס איז בלויז א געוויסער אופן פון פערשטאר-קען די פעדים פון פריינדשאפט, וואס פערבינדען עסטרייך מיט איטאליען און אונגארן א פליכט פון פערשטענדיגונג האט עקזיסטירט נאך פון פריהער. דער איצטיגער פראטאקאל דערמאהנט נישט דעם 4-פאקט, ז. א. ר. איז א בעשטעטיגונג דערפון, וואס עקזיסטירט. דער פראטאקאל איז אפען פאר אלע מלוכות.

פראצעס פון די ענגלישע מיליטער-לייט פאר פערקויפען געוועהר תל-אביב'ער איינוואוינער

תל-אביב, (יט"א) אין ירושלים איז פאר-געקומען א פראצעס בעגען 4 ענגלישע מיליטער-לייט, וועלכע מען האט בעשולדיגט אין ארויס-גנב'ענען 3 קאסטענס מיט אמוניציע פון מיליטע-רישען לופט-פליה-מאגאזין אין רמלה און פערקוי-פען זיי איינציגע יודען אין תל-אביב.

איינעם פון די אנגעקלאגטע, דעם קאפראל פ. ג. קלערק האט פערטיידיגט דער יודישער אד-וואקאט מאקס זעליגמאן.

דער פראצעס האט געדויערט 4 טעג. עס זענען פערהערט געווארען 18 עדות. דער אנגע-קלאגטער קאפראל קלערק איז בעפרייט געווארען, בנוגע די איבעריגע 3 בעשולדיגטע איז דער אור-טייל נאך נישט פערעפענטליכט געווארען.

בוך-האנדעל ווערט אויסגעראמט פון „אומגעוואונשע עלעמענטען“

בערלין, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז די רעגי-רונג איז צוגעטרעטען אויסצוראטען דעם בוך-האנ-דעל פון „אומגעווינשטע עלעמענטען“.

לאגע פון די יודען אין דער וועלט

הויז-סעסיע פון „בארד אף דעפוטיס“

לאנדאן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער הויז-סעסיע פון „באורד אף דע-פיוטיס“ איז בעטראכט געווארען די לאגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער.

אין בעריכט ווערט געזאגט, אז די לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד האט זיך נישט פער-בעסערט, פערקעהרט: די לעצטע וואכען האט זיך די לאגע פיל פערערגערט.

אויך אין עסטרייך האט זיך פערשארפט דער אנטיסעמיטיזם. אין פוילען האט זיך פערערגערט דער ווירטשאפטליכער מצב פון די יודען.

יודישע פליטים נישט צולאזען צו די שלוס-עקזאמענס

פראטעסט פון פראנצויזישע סטודענטען

פאריז, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

די פראנצויזישע סטודענטען האבען אפגע-געבען א פראטעסט געגען צולאזען די פליטים פון דייטשלאנד צו די שלוס-עקזאמענס. זיי פאדערען, אז די פליטים זאלען פריהער אדורכמאכען א 3-יעהריגען סטודיום.

געשטארבען דער רב הכולל פון פראנקרייך

פאריז, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

אין עלטער פון 75 יאהר איז געשטארבען דער רב הכולל יעקב כהן.

היינט, דינסטאג, דעם 20-טען מערץ, 8.30 אוו. ערעפנונג פון 6 מאשטען
צירק „KORONA“ אויפ'ן פל. באנדורסקי 8 (אננא-נאס) טעל. 191-41
20 אטראקציעס! צום 1-טען מאל אין לאדז! דרעסור פון טיגער, העלפאנדען, קעמלען, פערד, לאטעס א.אז.וו. פרייזען פון די פלעצער פון 54 גר. ביז 3.30
בעמערקונג: פון מיטוואך, דעם 21. ר.ח. צו 2 פארשטעלונגען: 4 נאכמיטאג און 8.30 אוונט. 4 נאכמיטאג זענען די פרייזען פערקלענערט פון 35 גר. איינטריט אין מענאזשעריע 25 גר.

ענטשולדיגונג.
איך משה יוסף ראזענבערג רזשגאווסקא 49 (גייער'ס מארק) בעט ענטשולדיגונג ביי דער חברה שומרי שבת פון שייבלער'ס ראיאן פאר מיר און פאר מיין טאכטער הינדע ראזענ-בערג און פערזיכער אויף ווייטער אויס-צופיהרען די בעשלוסען פון דער חברה שומרי שבת שייבלערס ראיאן.
משה יוסף ראזענבערג,
הינדע ראזענבערג. 1139

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט ביי קערש, סקווערא 15

קמח חטים כשר לפסח
תחת השגחת הרבינאט דפה
אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פאריגע יאהר וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שענעס, קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.
מיט אכטונג „ELEKTROMŁYN“
Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.
בעם.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

צום פריהלינג די עלעגאנטסטע הערען- און דאמען-שיך
עמפפעהלט: A. Ogórek
ŁODŹ, ZAWADZKA 11.

ענטשולדיגונג.
איך פישל פינטשעווסקי רזשגאווסקא 1 (גייער'ס מארק) בעט ענטשולדיגונג ביי דער חברה שומרי שבת פון שייבלער'ס ראיאן און פערזי-כער אויף ווייטער אויסצופיהרען די בעשלוסען פון דער חברה שומרי שבת שייבלער'ס ראיאן.
פישל פינטשעווסקי. 1139

די מאשין-מצות
פון דער מעכאנישער בעקעריי ביי דער בעוואוסטער צוקערניע
ג. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעלעפאן 143-82
מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות, כדי אזוי-ארום צו קענען לויט'ן וואונש צופרידענשטעלען
קאנקורענץ-פרייזען!
בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע
ווי אויך שוין צו בעקומען
יום-טוב'דיג מאקארען.

בעקאנטמאכונג.
די לאנגיעהריגע היגיענישע
מצה-בעקעריי
פון פאלורניאווא 3 און זאוואדזקא 12
איז איבערגעטראגען געווארן אויף
קאמיענא 18
אויך אין געוועלב פילסודסקיעגא 72
עס ווערט אויסגעבאקען דינע מצות פון מעהל A. 0000 לוק-סוסאווע.
מיט אכטונג
פיגערהוט.

ראטעוועט אייער געזונד!!!
קראנקע אויף רופטורען (בראך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים בראך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.
דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
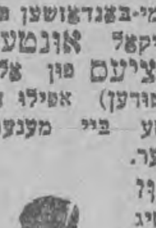

אויך אויסגעקרימטע רוקו-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינד-זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען. אויף זשילאקעס — גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. Petrykiewicz
אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס-באהנהויף.
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף
(אין זגערזש אויף סלאוועצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

ענטשולדיגונג.
איך שמואל זיינוועל האניגמאן מיט מיין טאכטער חי' אסתר האניגמאן (גלובנא 42) בעט ענטשולדיגונג ביי דער חברה שומרי שבת פון שייבלער'ס ראיאן און פערזיכער אויף ווייטער אויסצופיהרען אלע בעשלוסען פון דער חברה שומרי שבת שייבלער'ס ראיאן.
שמואל זיינוועל האניגמאן,
אסתר האניגמאן. 1129

Dr. Szymon Grinberg
פילסודסקעגא 55
טעל. 168-58
נעמט אן פון 10 — 12 פרי און פון 4.30 — 6.30 אוונט.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
נעהמט אן פריוואט
זגערזשער 1 (אמגאנג אלטער מארק 15)
טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6–8 אוו. לעטשניצע-פרייזען.

פאר גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 מיטאג און; פון 5—9 אוונט.
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
עלעקטראבאלייזען.

פילאנטראפיע — אנשטאט פאליטיק

די יודישע פאליטיק איז א מדבר

אין דער איצטיגער שווערער צייט, ווען אלע שווארצסטע כמאר'עס האבען זיך צונויפגעקליבען איבער אונזערע קעפ און ס'זעהט אויס ווי דאס יודישע פאלק שטייט פאר א מוראדיגער קאטאסטראפע, אין דער דאזיגער צייט האבען מיר געדארפט אויסשטעלען פון זיך די בעסטע מענשען פון אונזער סביבה, זיי זאלען זיין פאר אונז די מליצי־יושר, די פערטיידיגער'ס און בעוואר'ער'ס פון אלדאס ביז.

אזעלכע רעפרעזענטאנטען האבען מיר נישט, ווארום וואו קענען מיר זיי בעקומען?

אמאליגע יאהרען, אין געטא, פלעגט דער יודישער שתדלן און פאליטיק־מאכער ארויסקומען פון אויבען, מיט א מאנדאט פונ'ם שררה, וועלכער האט איהם דערקענט ביי פערשידענע שפעקולאטיווע געשעפטען. היינט, אבער דארפען מיר דא אליין קלייבען אונזערע פאליטיקער: פון וואנען קלייבען?

ביי די אומות־העולם איז די היימישע כלל־טוער'ס אנטשטאפ צו אלגעמיינער פאליטיק, עס ווייזט זיך אויס אין דער סביבה א מענש מיט אינטעליגענץ, מיט ענערגיע, מיט געזעלשאפטליכען חוש, אפשר אויך מיט שטארקע עלענבויגענס, הויבט ער אן בעקומען מאנדאטען אין היימישע רעפרעזענטאטיווע ארגאנען, פון וועלכע ער שפאצירט שוין אריבער אין דער אלגעמיינער מלוכה־פאליטיק.

ס'איז פונקט ווי א בעל־מלאכה פרובט זיין פריי־טער געבען צוערשט א פשוט'ע שטיקעל ארבייט, און אז דאס געראט איהם גיט ער איהם מעהר קאמפליצירטע פעראנטווארטליכע ארבייטען.

ביי אונז איז אבער נישט אזוי, אין אונזער היימישער סביבה דאמינירען נאך קודם כל אונזערע כוחות, וואס האבען מיט דער ברייטער וועלט א קנאפע שייכות: רעליגיע און פילאנטראפיע.

א גרויסער טייל פון די יודישע אינטעליגענטע מוחות איז פערנומען מיט דערהאלטען די תורה ביי יודען, מ'לערנט אליין מאסענווייז, מ'ארגאניזירט אקציעס און חברות, צו אויסהאלטען די ארימע תורה־לערנער'ס.

גאר א גרויסען פלאץ פערנעהמט אין'ם יודישען לעבען די פילאנטראפיע. צדקה, די ספעציפישע לעבען־בעדינגונגען פון א סעפאראטען קיבוץ בתוך קיבוץ האבען געשאפען די נויטיגקייט פון איינענארטיגער אליין־אפהיטונג. ענטוויקעלט דעם יודישען געפיהל פון רחמנות און ארויסגערופען אין לעבען די ברייטע נעץ פון צדקה־חברות, וואס האבען נישט געלאזט דעם יודען אונטערגיין אין גלות־לעבען. אבער צדקה איז נישט פאליטיק, פערמאגט נישט די פסיכיק און נישט די מיטלען פון דער פאליטיק. און מעג זי אפילו זיך פיהרען לויט אלע כללים פון דעמאקראטיזם, מיט עפענטליכער אחריות און שטרענגסטער איבערליכער דיסציפלין, קען זי העכסטענס זיך דערהויבען בלויז צו פאליטישע פארמען, איהר תוך אבער איז גאר אן אנדער'ער. און פונקט ווי פון א שניידערשען ווארשטאט קען נישט ארויס קומען קיין סטאליאר, אזוי וועט ביי א צדקה־חברה נישט אויסגעהאדעוועט קיין פאליטיקער.

און די דאזיגע צוויי טיילען פון אונזער כלל־לעבען בעהמען צו ביי אונז דעם לייבען־חלק פון אונזער אינטעליגענטישקייט, שאפיגקייט און געזעלשאפטליכקייט, אפשר דערפאר, ווייל דאס זענען נאך אלץ די שטארקסטע כלי־זיין פאר אונזער [illegible] אין גלות און די השפעה פון דער דאזיגער מענטאליטעט איז גאנץ שטארק אין אונזער כלל־לעבען.

פערשטייט זיך אז די לעצטע עטליכע צענדליג יאהרען פון ארומיגען פאליטישען לעבען האבען פערפאליטיקאנירט אויך דעם יודישען קיבוץ און אויסגעהאדעוועט קאדרען פון מענשען, וואס פערנעהמען זיך מיט (אמת'ער) פאליטיק, איבערליכער און אויסערליכער, אבער די כאראקטעריסטישע שטריכען פון די הויפט־גורמים פון אונזער געזעלשאפטליכקייט זענען אויך דא קענטיג.

פונקט ווי פרומע יודען האבען די יודישע עדה צוברעקעלט אין א סך בתי מדרשים און מנינים, כדי צו האבען וואס מעהר גבאות און עליות, פונקט ווי חברהלעך פון אלע מינים פלעגען ביי אונז וואקסען ווי שוואמען נאך א רעגען, פונקט ווי דער אינדיווידואליזם פונ'ם יודישען רב, למדן, בגיד, תקיף, בעל־טאקסע וכדומה פלעגט בעהערשען דעם גאנצען געטא־לעבען, אזוי אויך אין דער ביי־אויפגעקומענער וועלט־פאליטיק זענען מיר צוברעקעלט אין צענדליגער פארטייעלעך, און גרופקעלעך און אונזער גאנצער דענק־אפאראט פונקציאנירט נאך עפ־אפענטריש, נישט געקוקט אויף די דעמאקראטישע פארמען צו וועלכע מיר מוזען זיך צופאסען.

און אין רעזולטאט זענען מיר געבליבען להלוטין אהן פיהרערס, אהן פאליטיקער.

א געוויסע צייט האבען מיר זיך געקלאגט, אז אונזערע בעסטע אינטעליגענטסטע מוחות, די דיסציפלינירטסטע און געשולטסטע כוחות ווערען אפגעגעבען דער ציון־בעוועגונג וועלכע איז טאקע זעהר וויכטיג, אבער דאך נישט הלץ, און אויף צו קעמפען פאר אונזער קיום. פאר אונזערע פאליטישע רעכט האבען מיר שוין נישט קיין פארשטייערס; איצט איז שוין די מכה פון דער גלות־פסיכיק, פערשפרייט געווארען אויך אין ציוניזם גופא — אפנים, דערפאר, ווייל ער איז געווארען רעאל און פערענגט קאנקרעטע לעבען־פראגען, — אויך דארט איז דערבראכט געווארען צו כאאס, צו פערזענליכע רייסערישען און רייבענישען, וועלכע דערשטיקען איינגאנצען דעם אידעאל גופא.

אבער נאך ערגער איז אין אונזער היימישען פאליטישען קאמף. דא איז א פולער באנקראט אויפ'ן גאנצען פראנט. די הונדערטער טויזענטער יודען, וואס דארפען אויסבילדען פון זיך די פאליטישע רעפרעזענטאנטען, האבען זיך געשאפען זייערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס מיט בפירושע פילאנטראפישע צוועקען, צו העלפען און ראטעווען דעם יחיד, פונקט ווי דער קראנקער ווענדט זיך אין לינת הצדק נאך מעדיצין, אזוי ווענדט זיך דער מאטעריעל געליטענער אין זיין פעראיין נאך אן אינטערווענץ, אן עצה, א ממשותדיגע געלד־הילף. און אין דער פילאנטראפישער ריכטונג שטראמט די גאנצע צרה דיגע פאליטיק אונזערע. צי מ'ראטעוועט איין יחיד, צי טויזענטער יחידים — מעהר ווי צדקה איז עס נישט סיי לויט'ן מהות און סיי לויט די פארמען און מיטלען.

און אט די פילאנטראפישע פסיכיק ווערט פערשפרייט איבער אלע צווייגען פון אונזער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט. שיקט מען א רעפרעזענטאנט אין א קהלה, בעקומט ער איין דירעקטיוו: אויסצופועלען סובסידיעס פאר דער אדער יענער חברה, פאר דעם אדער יענעם קיבוץ, אויף פאטענטען, אויף עקזאמענס, אויף שמירת־שבת, אין דער שטייל, פערשטייט זיך, ווערט איטליכער פרנס אפבעטען שטייער'ן פאר דינגע שיקערס, אבער אויף צו רעפארמירען, פערוועלטליכען די גאנצע פאליטיק, פון דער קהלה קלעקט נישט קיין פערשטאנד אפילו ביי די פראגרעסיווסטע אונזערע פערטרעטער'ס.

און ווי די אויפגאבעס, אזוי זייערע טרעגער'ס. וואלט מען אין דער קהלה געוואלט פערווירקליכען געדאנקען פון ברייטערען פערנעהם, וואלט מען אפשר דערפאר געמוזט זוכען די פאסיגע פערזאנען, אבער אויף אדורכפיהרען די דאזיגע קליינבירגערליכע פאסטולאטען קען מען אליין אויך זיין די בריה'ס און מ'שיקט טאקע נישט קיינעם, נאר מ'גייט אליין...

אזוי איז אויך אין שטאט און אזוי איז אין סיים. מ'האט אמאל זיך געפראבט דעם קאפ, אנטקעגען וואס דארף מען קעמפען, צי אנטקעגען צרת היהדות, אדער אנטקעגען צרת־היהודים; הייבט ווייסען מיר פון ביידע האבען נישט, נאר פון צרת היהודי די בויט פונ'ם איינציגען יודען, פילאנטראפיע.

נאר דאס פערלאנגען די מאסען און נאר דאס זאגען צו די פיהרער'ס, זאגען צו און געבען נישט, ווייל די זענען בכלל צו פאליטיק נישט דערוואקסען.

אין דער איצטיגער שווערער צייט האבען מיר געדארפט האבען פיהרערס פון יודישער גרויס־פאליטיק, אבער אונזערע קרייזלעך און קליינלעך האבען אונז אויסגעהאדעוועט צדקה־גבאים, מטארגענע תקיפים און שתדלנים.

די יודישע פאליטיק איז א מוראדיגער מדבר. וואו מיר שלעפען זיך ארום אהין און אהער, און קיינער פון די פיהרערס ווייס נישט דעם וועג צו א פרוכטבארדיגען פרייעם לעבען.

פ. ס.

מען גרייט זיך צום קריג

מלחמה אלס דאס איינציגע מיטעל געגען קריזיס

דער בעקאנטער סטאטיסטיקער און דירעקטאר פון סאציאל־עקאנאמישען אינסטיטוט אין ווין ד"ר א־א פאן בוראט האט די טעג געהאלטען אין פראג א פארטראג וועגען ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט. אויפ'ן סמך פון א רייכע סטאטיסטישען מאטעריאל און פון אלגעמיין בעקאנטע פאקטען איז דער פרעלעגענט געקומען צום אויספיהר, אז דער ווירטשאפטליכער קריזיס פערשארפט זיך און אז אלע קינסטליכע הילפס־מיטלען, וועלכע ווערען אנגעווענדעט אין די פערשיידענע לענדער, פערוויקלען בלויז די סיטואציע. די שטרעבונגען צו אויטארקיע, צו ווירטשאפטליכער זעלבסטאויסקום, די שטרעבונג אפצוזיסען זיך פון אלוועלטליכען קריזיס פערגרעסערען בלויז די סיטואציע אין דער וועלט. די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען איז נישט זיי ווערען ענגער, נאר זיי ווערען וואס ווייטער אלץ לויזער און דאס איז א צייכען, אז עס דערנעהנטערען זיך אלץ מעהר וועלט־קאנפליקטען.

בוראט זעהט טאקע אין קריג דעם איינציגען אויסוועג פון דער לאגע, די גרעסטע בעשולדיגונג געגען דער איצטיגער ארדנונג, זאגט בוראט, בעשטייט אין דעם, וואס מיט'ן אנהויב פון קריג וועט זיך ענדיגען דער קריזיס, מאסען־פערניכטונג וועט ארויסרופען מאסען־געברויך, דאס אויסהערגען אהן [illegible] מענשען וועט אנרעגען צו פראדוקציע. צי קאן זיין עפעס ערגערס, רופט אויס בוראט, איידער אט דאס ניכטערנע קאנסטאטירען, אז די ווירטשאפט וועט זיך ערשט דאן אנהויבען צו ענטוויקלען אין דער פולער מאס, ווען עס וועט זיך אנהויבען די גענעראלע וועלט־שחיטה?

די אויספיהרונגען פון דעם ווינער געלעהרטען זענען נישט איבערגעטריבען. מיר זענען ווירקליך עדות פון פיבערהאפטיגער צוגרייטונג צום קריג. די ענטוואפענונגס־קאנפערענץ איז אזוי דיפלאמאטיש געשטארבען, אז מען האט דאס כמעט נישט בעמערקט. זי האט זיך אויסגעלאזט אין עטליכע באטעס, וואס איין מלוכה שיקט צו דער צווייטער און פון עטליכע רייזעס, וואס זענען אונטערגענומען דורך דיפלאמאטישע רייזענדער. וועגען ענטוואפנונג רעדט מען אייגענטליך שוין נישט מעהר, מען רעדט בלויז וועגען דער מאס, אויף וויפיל דייטשלאנד קאן זיך בעוואפענען. עס הערשט אויפ'ן געביט פון ענטוואפנונג עפעס א מין מאוסער ציניזם. אין ענגלישען פארלאמענט לאכט אויס דער פלאט־מיניסטער די ענטוואפנונגס־קאנפערענץ און ערקלערט, אז דער איינציגער רעזולטאט, צו וועלכען זי האט געבראכט, איז דער אלגעמיינער הסכם אויף א נייע דעפיניציע פון בעוואפנונג: אנגריף־וואפען איז א מין געווער, וואס מיר שטייען פאר איהם, פערטיידיגונגס־געווער, איז דאס געווער, וואס געפינט זיך פון הינטער אונז... דער בעלגישער פרעמיער־מיניסטער ערקלערט אין סענאט, אז דאס איינציגע מיטעל געגען דער בעוואפנונג פון דייטשלאנד וואלט געווען א פרעווענטיווער קריג, אבער אויף אזא קריג וועט קיינער נישט איינגיין. פראנקרייך בעשטימט נאך דריי מיליארד פראנק אויף צו פערטיידיגען די פארטיפיקאציעס און אויף צו פערפולקומען דעם לופט־פלאט. ענגלאנד פערגרעסערט דעם בודזשעט פון לופט־פלאט און ים־פלאט. דאס זעלבע טוען די פעראייניגטע שטאטען. וועגען די פאשיסטישע לענדער, וועגען יאפאן און דייטשלאנד איז גראד נישט וואס צו רעדען.

מיט איין ווארט, ד"ר בוראט איז פולשטענדיג גערעכט: מען גרייט זיך מיט אלע מיטלען צום גענעראלען קאמף געגען ווירטשאפטליכען קריזיס. די צוגרייטונג ווערט געמאכט דורך פערגרעסערונג פון די בעוואפנונגען אויפ'ן ים, אויף דער יבשה און אין דער לופט!

די אפאזיציע אין ענגלאנד

אונצופרידענהייט מיט דער וואקלדיגקייט פון דער רעגירונג אין דער אויסערן־פאליטיק

דער גרויסער ערפאלג פון דער לייבאר־פארטיי ביי די שטאדט־וואהלען אין לאנדאן בעשטעטיגט ווייטער די פאליטישע קריזיס אין ענגלאנד. דער פאקט גופא, וואס די לייבאריסטען האבען געוואונען די לייטונג פון דער קאמונאלער ווירטשאפט אין לאנדאן, וואו די הערשאפט איז אין פערלויף פון 27 יאהר געלעגען אין די הענד פון די קאנסערוואטיווע, האט אליין פאר זיך א בעדייטונג. אבער נישט קלענער איז די בעדייטונג פון דער געשעהעניש אלס אנווייז אויף דער ענדערונג אין די שטימונגען, וועלכע איז פארגעקומען אין די רייהען פון די וועהלער־מאסען, אז די אפאזיציאנעלע שטימונגען צווישען דער בעפעלקערונג האבען זיך געשטארקט אויפ'ן חשבון פון די פארטייען, וועלכע שטעהען איצט ביי דער מאכט.

מען קאן נאטירליך בעהויפטען אז די מוניציפאלע וואהלען אין לאנדאן האבען נישט קיין אויסגעשפראכענע פאליטישע בעדייטונג, אז די פאליטישע פראגען שפילען בעת די וואהלען נישט קיין שום ראלע, אבער עס וואלט געווען א נארישע פאליטיק אפצולייקענען דעם פאקט, אז די וואהלען זענען געווען א גרויסער קלאפ פאר דער רעגירונג. דאס איז נאך מעהר דערפאר, ווייל די אלע צונאב־וואהלען אין לאנדאן און אויף דער פראווינץ, וועלכע זענען אין דער לעצטער צייט פארגעקומען, ווען די וועהלער האט זיך געווענדט כמעט אויסשליסליך מיט פאליטישע מאטיווען, האט די רעגירונגס־פארטיי פערלוירען פיל שטימען לטובת דער אפאזיציע.

דאס ענגלישע סיסטעם, לויט וועלכען עס איז אוממעגליך, די ענדערונג פון קאבינעט אין משך פון דער צייט, ווען עס פונקציאנירט דער פארלאמענט, האט זייער גרויסע חסרונות, שטיצענדיג זיך אויף דער פארלאמענט־מעהרהייט בלייבט אפט ביי דער מאכט די רעגירונג, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זי פערלירט בולט דעם צוטרוי פון דער עפענטליכער מיינונג.

דער קאנפליקט צווישען דער פאלקס־פארשטייערשאפט און דער בעפעלקערונג ברענגט סוף כל סוף צום פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט און צו דער דימיסיע פון קאבינעט, אויף וויפיל די נייע וואהלען בעשטעטיגען די ענדערונג אין דער עפענטליכער מיינונג, אבער געווענליך קומט דער קריזיס נישט מיט איין מאל. די רעגירונג קעמפט טיילמאל הארטנעקיג פאר איהר עקזיסטענץ, זי לייגט אפ די וואהלען ביז צו דער לעצטער מעגליכקייט.

אט אזא בילד קאן מען איצט אבסערווירען, נישט קוקענדיג דערויף, וואס עס זענען פאראן מעהר פיל סמנים, וואס זאגען עדות וועגען דעם, אז די פאפולערקייט פון נאציאנאלען קאבינעט איז שטארק געפאלען, איז די רעגירונג פעסט בדעה צו בלייבען ביי דער מאכט ביז'ן יאהר 1936. נישט לאנג צוריק איז אנגענומען געווארען א בעשלוס אנצוהויבען אין לאנד א קאמפאניע מיט'ן ציל צו פאפולאריזירען אין לאנד די פערדינסטען פון איצטיגען קאבינעט.

מען קאן נישט אפלייקענען אז די איצטיגע רעגירונג האט פערדינסטען אויפ'ן געביט פון דער איבערליכער פאליטיק, כדי זיך אין דעם צו איבערצייגען, איז גענוג צו פערגלייכען די פינאנציעלע און עקאנאמישע לאגע אין מאמענט ווען דער איצטיגער קאבינעט איז געקומען צו דער מאכט מיט דער לאגע ביים היינטיגען טאג. דער בודזשעט ווייזט ארויס אנשטאט א גרויסען דעפיציט אן עודף פון די הכנסות לגבי די הוצאות. די ארבייטסלאזיגקייט האט זיך פערקלענערט, אין דער אינדוסטריע קומט פאר אן אויפלעבונג אונטער דער ווירקונג פון די פראטעקציאנס־מיטלען און דעם וואוקס פון עקספארט, וואס דאס איז געקומען אלס רעזולטאט פון דער אפשאפונג פון גאלד־סטאנדארט. אז די מיטלען האבען אין דערזעלבער צייט נישט געבראכט ווי מען האט מורא געהאט צו דעם שטייגען פון די פרייזען אויפ'ן איבערליכען מארק. אבער די דאזיגע ערפאלגען שטערען נישט דערצו, אז די פאפולערקייט פון דער רעגירונג זאל פאלען. ערשטענס איז די בעפעלקערונג בכלל נישט דאנקבאר, און דעם זיך, וואס זי בעמערקט שטענדיג גיכער די מינוסען פון דער רעגירונג איידער די פלוסען. צווייטענס — איז דער כאראקטער גופא פון איינציגע דערגרייכונגען פון דער רעגירונג איז אזעלכער, אז ער קאן נישט ארויסרופען אונצופרידענהייט איידער לויב, דאס בעציהט זיך קודם כל צו דער פערקלענערונג פון די סאציאלע אויסגאבען, וואס דאס איז געווען איינע פון די בעסטע מיטלען געזונטער צו מאכען דעם בודזשעט.

איהר ערפאלג ביי די וואהלען צום שטאדט־ראט אין לאנדאן האט די לייבאר־פארטיי צו דאנקען קודם כל דעם פאקט, וואס זי האט געפיהרט די וואהלען אונטער דעם לאזונג פון קאמף געגען פערקלענערען די אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטסלאזע און אין שוץ פון די ארבייטער־קאאפעראטיוועו.

אבער נאך א גרעסערע בעדייטונג האט די אנטוישונג, וועלכע ס'האבען ארויסגערופען די אונטערפאלגען פון דער רעגירונג אויפ'ן געביט פון דער אויסערליכער פאליטיק, דער עיקר די וואקלדיגקייט און אומבעשטאנדיקייט אין דער פראגע פון ענטוואפנונג, דאס וואס די רעגירונג האט נישט קיין אויסגעהאלטענע ליניע אין דער אויסערליכער פאליטיק, איז פערבונדען מיט די איבערליכע רייבונגען אין קאבינעט, דערפון נעמען זיך די אומאויפהערליכע קלאגען וועגען פארשטעהענדיגע ענדערונגען אין צוזאמענשטעל פון דער רעגירונג. עס ווארפען זיך אין די אויגען די חלוקי דעות צווישען די קאנסערוואטארען גופא. אט די פאקטען איבערצייגען דעם ענערגישען דראנג פון דער אפאזיציע לאזען בויען די השערה, אז די האפנונג פון קאבינעט אין דערהאלטען ביי דער מאכט ביז'ן יאהר 1936 קאנען בלייבען נישט ערפילט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל־גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט־ און וועגערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 20 ד ניסן תרצ"ד

מערץ

זון-אויפגאנג 6.51
זון-אונטערגאנג 5.40

פארוואס נעהמט דער ארבייטס-פאנד צו ביי א טייל ארבייטסלאזע זייערע לעגיטימאציעס

זייט עטליכע טעג האבען די בעאמטע פון ארבייטס-פאנד אנגעהויבען צוצונעהמען ביי די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען גענאסען פון די אונטערשטיצונגען פון ארבייטס-פאנד, זייערע לעגיטימאציעס.

דאס צונעהמען די לעגיטימאציע איז גלייך מיטן פארלירען דאס רעכט פון בעקומען אונטער-שטיצונג סיי דורך מיטאגען און סיי דורך פראדוקטען. אין גרעסטען טייל ווייסען די ארבייטס-לאזע נישט פאר וועלכען חטא די לעגיטימאציע ווערט צוגענומען.

מיר אינפארמירען דעריבער אלע פאראינ-טערעסירטע, אז די לעגיטימאציעס ווערען נישט צוגענומען אלע ארבייטסלאזע, נאר א טייל פון זיי און דאס פון געוויסע סבות. די לעצטע טעג האט מען למשל צוגענומען דאס רעכט אויף אונטער-שטיצונגען ביי די אלע, וועלכע פיגורירען אין דער עווידענץ אלס שניידער. די פארוואלטונג פון ארבייטס-פאנד זעהט נעהמליך ארויס פון דער אריגינעלער הנחה, אז אין שניידער-פאך איז איצט פאראן גענוג ארבייט. די לויף-אקציעס האבען זיך שוין געענדיגט און פאר יום-טוב האבען אלע פערשידענע שניידער גענוג ארבייט. אזוי איז אויך מיט אנדערע פאכען. דאס איז די אמת'ע סבה, פארוואס מ'האט פלוצלינג ביי א געוויסען טייל ארבייטסלאזע אפגענומען די רעכט אויף אונטערשטיצונג און דאס גראד פאר די יום-טובים סיי קריסטליכע און סיי יודישע.

שווערע אויטאבוס-קאטאסטראפע
2 פאסאזשירען שווער פערוואונדעט, 6 — לייכט

(2) אויפ'ן שאסע בושאזשין-לאדז, נעבען דעם דארף נאווא-סאלנא איז נעכטען געשעהן א שווערע קאטאסטראפע מיט'ן אויטאבוס פון דער פירמע „ביעג", וועלכען עס האט געפיהרט דער בעלעבאס זיינער, מרדכי נאוואק.

וועלענדיג אויסמיידען א פויערישען וואגען, האט נאוואק האסטיג פערקירעוועט אין א זייט און דער אויטאבוס איז אריינגעפאלען אין א גרוב.

אין רעזולטאט פון דער קאטאסטראפע זענען שווער פערוואונדעט געווארען פראנטשישעק סא-כורא און הערענא יאדווישטשאק פון בושאזשין, וועלכע זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. חוץ זיי זענען 6 פאסאזשירען לייכט פער-וואונדעט געווארען.

נאוואק איז ארעסטירט.

צי איז די זעלבסטמערדערין א יודיש מיידעל?
געפונען ביי דער זעלבסטמערדערין א פאס פון א יודיש מיידעל, וואס לעבט און זיצט אין תפיסה

אין זונטאגדיגען נומער פון „נייעם פאלקס-בלאט" האבען מיר געבראכט א ידיעה, אז דא-נערשטאג ביינאכט האט זיך אויף זאווישא 37 ארפגעווארפען פון פירטען שטאק א יודיש-מיידעל אין עלטער פון 22 יאהר דאס מיידעל איז דער-הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט און ביי איהר האט מען געפונען דאקומענטען, אז זי הייסט יוטע כאבאנסקא. קיין קרוב האט זיך נישט געהאט גע-מאלדען און „חסד-של-אמת" האט זיך געגרייט ארויסצופיהרען די קבורה פון דער יודישער זעלבסטמערדערין.

די פאליציי האט פון איהר זייט אנגעהוי-בען אן'אויספארשונג וועגען די סיבות פון זעלבסט-מארד און דא האט זיך ארויסגעוויזען א גאר סענ-סאציאנעלער אומשטאנד, די פאליציי האט אהן שום ספק פעסטגעשטעלט, אז די זעלבסטמערדערין הייסט בשום אופן נישט יוטע כאבאנסקא, ווייל די יוטע כאבאנסקא וועמענס דאקומענטען מ'האט געפונען ביי דער זעלבסטמערדערין לעבט און זי געפינט זיך איצט אין תפיסה וואו זי זיצט אפ א שטראף פאר א פערברעכען, וועלכען זי איז בעגאנגען.

די פאליציי האט דעריבער בעפוילען דער „חסד של אמת" דערווייל נאך נישט אדורכצופיה-רען די קבורה, ווייל ס'איז אפילו פאראן א חשד, אז די זעלבסטמערדערין איז בכלל נישט קיין יודיש קינד. דאגעגען טענה'ן אנדערע, וואס הא-בען געזעהן די דער'הרג'עטע, אז זי איז א יודיש קינד „חסד של אמת" האט אנגעפרעגט ביים ראבינאט וואס מ'זאל מיט דעם מת טון און דער ראבינאט האט געענטפערט, אז מ'דארף מאכען בעמיהונגען, אז דער מת זאל קומען צו קבורה אויפ'ן יודישען בית-עלמין, הגם מ'ווייסט נישט איהר נאמען און פאמיליען-נאמען.

די פאליציי האט געמאכט פערשידענע פא-טאגראפישע אויפנאהמען פון דעם מת און אזעלכע פאטאגראפיעס געפונען זיך אויך אין „חסד של אמת".

ווער ס'האט בייגעוואוינט דעם פארפאל אויף זאווישא 37 אדער ווער ט'ווייסט עפיס וועגען דער זעלבסטמערדערין דארף זיך תיכף מעלדען אין „חסד של אמת".

פרייגעשפראכעז א פאליציאנט,
וועלכער איז געווען פערמשפט אויף 6 חדשים

(2) בשעתו איז דער פאליציאנט סטעפאן דאמבראווסקי פערמשפט געווארען אויף א האלב יאהר טורמע, אלס בעשולדיגטער אין שלאגען א געוויסען יוזעף בערקמאן, וועלכער איז דורך איהם ארעסטירט געווארען.

דער פאליציאנט האט אפעלירט און נעכטען האט דאס קרייז-געריכט אלס אפעלאציע-אינסטאנץ איהם פרייגעשפראכען, ארויסגייענדיג פון דער הנחה, אז דער פאליציאנט האט אזוי געהאנדעלט אין אייגענער שוץ.

מיטינג פון שניידער-ארבייטער

אונטערן פארזיץ פון ה' סאמעלסאן, איז פארגעקומען אין זאל פון „נעזעלשאפט פריינט פון ארבייטער-פאלקסמינא", א מיטינג פון שניידער-ארבייטער געווידמעט די נאר וואס פערענדיגטע שטרייקען אין די פערשידענע פאכען פון דער בע-קליידי-אינדוסטריע אין לאדז.

די ה"ה סטאלארסקי און בראנד (ראט פון די פראפ. פעראיינען), קאלסקי (דאמען-מאגאזין), קנאבעל (מענער-מאגאזין), ראזענבלאט (פארל-פאך) און דער פעראיינס-סעקרעטאר ה' לאווענדא, הא-בען גענוי ארומגערעדט די בעדינגונגען אין דער בעקליידי-אינדוסטרי, וועגען דעם סכסוך צווישען כאלופניקעס און מאגאזינערען, וועגען סאציאלער פערזיכערונג און וועגען די דערגרייכטע לוין-העכערונגען דורך דעם לעצטען שטרייק.

צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווא-רען א רעזאלוציע, וועלכע דריקט אויס אנ'ערקע-נונג דעם בעקלייד-פעראיין, בושעושינער 5, פאר זיין מיה און שטרייק-אנפיהרונג.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען נאכ'ן מאס. פערצען אלס נאך גיפס-אפדרוק.

Dr. med. Lubicz i. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

ווער קאן בעפרייט ווערען
פון צאהלען פאר די רפואות איז דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט

(2) די סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלט אין לאדז האט נעכטען בעקומען פון מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ אנ'אויפקלעהרונגס-פער-ארדענונג מכוח דער בעפרייאונג פון אפצאהלען פאר רפואות אין דער פערזיכערונגס-אנשטאלט.

לויט דער דאזיגער אויפקלעהרונג, וועלען פון די אפצאהלען בעפרייט ווערען די קראנקע, וואס זענען אומפעהיג צו ארבייט, און זייער חולאת דויערט לענגער, ווי 4 וואכען אהן איבער-רייס.

חוץ מזה בעקומט מען די רפואות אומזיסט ערשט נאך 29 טעג קראנק-זיין. ביז דאן דארף מען פאר די רפואות צאהלען.

שרעקליכער זעלבסטמארד אויף א וואקזאל
א יונגער ארבייטסלאזער זיך געשאכטען אויפ'ן וואקזאל

(2) אויפ'ן לאדז-קאלישער וואקזאל האט זיך נעכטען פאר די אויגען פון הונדערטער פא-סאזשירען געשאכטען מיט א רעזיר מעסער דער 21-יעהריגער פיאטר אלעקשיק פון (וואולטשאנ-סקא 117) — אנ'ארבייטסלאזער, וואס האט גע-ליטען אויף א נערווען-קראנקהייט.

אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען איהם אפ-געפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

אנטלאפען פון ציריך
כדי „אוועקגעזעצט" צו ווערען אין לאדז

(2) ישראל ווארמונט פון פיעטריקאווער 28 איז דאנערשטאג בעמשפט געווארען אין היגען קרייז-געריכט פאר פאלגענדע מעשים:

געשעהען איז מיט איהם אט וואס: זינט דעם יאהר 1922 האט ער געפיהרט אין ציריך א גרויסען קאנפעקציע-לאגער. דעם 26 אקטאבער פ. י. איז ווארמונט ערקלערט געווארען באנקראט און נעגען איהם איז דערלאנגט געווארען אנ'אנ-קלאגע, אז ער איז בעגאנגען א שווינדעל.

דאן איז דער בעל דבר אנטלאפען פון ציריך און צוריקגעקומען קיין לאדז.

די מאכט-ארגאנען פון ציריך (שווייץ) הא-בען זיך פערשטענדיגט מיט דער לאדזער פאליציי און גענען איהם איז פערפיהרט געווארען א פראצעס.

בעת דער געריכטס-פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעוויזען, אז ווארמונט האט „אנגעצויגען" א רייהע אויף אנ'ערך פון 150 טויזענד שווייצא-רישע פראנק.

נעכטען איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל, לויט וועלכען ער האט בעקומען 6 חדשים צו זיצען.

די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1912 און עלטערע

(2) מיטוואך, דעם 28 מערץ ה. י. 8 אינ-דערפריה ווערט אין לאקאל פון דער מיליטעריש-פאליצייאישער אפטיילונג ביי דער לאדזער פער-וואלטונג (פיעטריקאווער 165) אמטירען די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פארן יאהרגאנג 1912 און עלטערע — פאר פ.ק.או. לאדז-שטאט 2.

צו דער דאזיגער קאמיסיע דארפען זיך צו-שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט פאר א פאבאר-קאמיסיע, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ-שטח פון 1, 4, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמי-סאריאט, און די, וואס האבען בעקומען נאמענט-ליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטעטישער סטאראסטווע.

מיט'ן ערב-יום-טוב-האנדעל איז דערווייל גארנישט יום-טוב'דיג...

(2) אזוי פערזיכערען אלע לאדזער סוחרים, און זיי געבען טרויעריג צו, אז זינט דעם קריג איז נאך אין דער צייט אזא שטילשטאנד נישט געווען...

מען זעהט ממש א גראשען לייזונג נישט פאר די אויגען.

דאס זעלבע איז אויך ביי די האנדווערקער, ביי די בעלי-מלאכות — מען לייזט גארנישט, מען בעקומט נישט קיין בעשטעלונגען.

טרייסט מען זיך: אפשר וועט די נייע וואך קומען די ישועה.

דער „פופף" האט אויפגעהערט צו עקזיסטירען

(2) אויפ'ן יסוד פון א מיניסטעריאלער פערארדענונג איז נעכטען אפגעשאפען געווארען אין לאדז דער מלוכה'שער ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט.

זיינע פונקציעס וועט איצט אויספיהרען די קרייז-פערוואלטונג פון ארבייטסלאזען-פאנד, וועל-כער וועט צו דעם צוועק שאפען ספעציעלע ביורא'ס.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

— I. —

„12 בענקלעך"

וואונדערבארע קאמעדיע
אין די הויפטראלען: Własta Burian
Zula Pogorzelska
i Adolf Dymsza.

— II —

מעכטיגע עראטישע מזרח-דראמע, וואס שטעלט פאר דאס לעבען אין די הארעמען
א. ג.

„Biała Odaliska"

אין דער הויפט-ראלע: Jose Mojica

נעכסטער פראגראם:

„גרויסע זיבליגערייך"

אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייטאג

ראדיא=ווינקעל

פרידליכע פראפאגאנדע פון פוילען דורכ'ן ראדיא

זיבען יאהר לעבען אריבער' זינט עס האט אין פוילען אנגעהויבען טעטיג צו זיין דער ראדיא און עס איז איבריג צו דערווייזען וואסער אומגעהויערן נוצען עס האט געבראכט די דאזיגע געניאלע ערפינדונג פון מארקאני. אבער אויך אין דעם פאל, זעגען פארהאן ווי אומעטום שאטען זייטען צוזאמען מיט אלע זיינע מעלות האט דער מיקראפאן אבער אויך א חסרון. ער איז... געדולדיג. ווייל מיט דערזעלבע' גענויאיגקייט און פינקטליכקייט מיט וועלכער ער טראגט אוועק אין דער וועלט אריין די שטים פון הארמאניע, שלום און פרידען, קאן ער אבער אויך געדולדיג אריינגעהמען אין זיך פאלשע אקארדען און אנפילען די הערצער פון מענשען מיט גיפט און צופאלעגקייט.

פוילען אין איהר כסדר'דיגען שטרעבען צו שלום און שעפערישער ארבייט נוצט ברייט אויס דעם מיקראפאן צום דאזיגען ציל.

א גינסטיגע געלעגענהייט צו פראפאגירען דעם וועלט-שלום האט געהאט פוילען בעת דער פייערליכער אינטערנאציאנאלער טראנסמיסיע לכבוד דעם 30-טען יובילעאום זינט מארקאני האט געמאכט דער ערפינדונג.

דער גענעראל-דירעקטאר פון פוילישען ראדיא, ד"ר כאמיעץ האט אין זיין רעדע בעוויזען, וואס ביז איצט האט נאך די מענשהייט נישט ערפונדען עפעס אן אינסטרומענט, וואס זאל זיך קענען ענט-געגענשטעלען די מלחמות, אפילו ראדיא, דאס דאזיגע וואונדערבארע ווערק, וואס קאן פאראייניגען הערצער, קאן אבער אויך ארויסרופען פיינדליכע שטימונגען און פונאנדערטיילען מענשען. דעריבער, זאגט ווייטער ה' כאמיעץ — אנהויבענדיג מיין רעדע, וועלכע איך האלט אין נאמען פון פוילען כמעט צו דער גאנצער וועלט, וויל איך אויס-נוצען די דאזיגע זעלטענע געלעגענהייט און, שר-קען דעם הארציגסטען אפעל פאר דעם אלגעמיי-נעם פרידען און גוטען ווילען. אלע לעגען מיר גרויסע האפנונגען אויפ'ן אויסגאנג פון דער ענט-וואפנונגס-קאנפערענץ, אבער גלייכצייטיג ווייסען מיר, אז דאס רעאליזירען פון די בעשלוסען פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ וועט נישט מעגליך זיין, אויב מיר וועלען נישט שאפען די נויטיגע אטמאספערע פון מאראלישער ענטוואפנונג".

ראדיא איז דער פאקטאר, וואס קאן און דארף כסדר שטארקען דעם פרידען אויף דער וועלט.

ראדיא=שרעק און טרעמע:

עס איז א בעוואוסטער פאקט, דאס יעדעס מאל, ווען דער בעריהמטער טענאר קארוזא האט בעדארפט ארויס אויף דער סצענע, איז זיין אויפ-רעגונג געווען אין לשער, איהם האט זיך באר געדאכט, אז ער וועט האבען א דורכפאל — די שטימע וועט זיין היזעריג און מען וועט פון איהם לאכען.

אויך דער גרויסער שאליאפין לידט אויסער-געוועהנליך פון דער טרעמע שוואכקייט. פאר יעדען אויפטריט איז ער אויסער זיך, ער בעקומט אפילו לייכטע אטאקעס פון נערוועזיטעט און ער הויבט אן צו וויינען. פארשטעהט זיך, אז דאס ווירקט שטארק פסיכיש אויף אזעלכע מענשען און כמעט אלע ווערען זיי אבערגלויביש. אזוי. למשל, גלויבען זיי, אז ווען עמיצער פון זיי געפינט א פאדקאווע אויפ'ן וועג, איז עס א סימן, אז זיין ארויסטריט וועט זיין א געלונגענער, [illegible]

אבער גאנץ אומפארשטענדליך איז די טרעמע פון די ארטיסטען, וועלכע טרעטען ארויס פאר'ן ראדיא-מיקראפאן. עס וואלט, אייגענטליך געדארפט זיין גאר פארקעהרט. דער ארטיסט טרעט ארויס אין א שטילען צימער. קיינער קוקט איהם נישט אן, ער קאן זיך זיצען און אויפפיהרען ווי ער וויל, אבער אט דאס קליינינקע קעסטעלע — דער מיקראפאן, וואס הענגט איבער זיין קאפ, נעהמט צו ביים ארטיסט די גאנצע מנוחה און רוה. דער ראדיא-ארטיסט פיהלט בעת מעשה, ווי עס הערען איהם אין דאזיגען מאמענט מיליאנען מענשען און דאס מאכט איהם איינגאנצען אויס מענש. דעריבער זע-נען די ראדיא-ארטיסטען נאך מעהר אבערגלויביש ווי זייערע חברים פון דער ביהנע. כמעט אלע פיר זיי האלטען ביי זיך פערשידענע „קמיעות" און „אמולעטען".

דער גרעסטער טייל אויספיהרער גלויבט הייליג, אז דאס קוועטשען פון די גראבע פינגער בעת דעם זינגען העלפט אויסגעצייכענט ביים „ארויס-ציהען" פון דעם אויבערשטען „צע". די ארטיס-טינס, ווידער, ברענגען מיט זיך אין סטודיא פלור-שענע רעדעלען, היבטעלעך און ליאלקעס, וועלכע זיי שטעלען אנידער פארן מיקראפאן, אלס „סגולה" צו א גוטער שטימע א. אז. וו.

דער פאפולערער פוילישער זינגער וואשיעל, וועלכער טרעט ארויס אפט פארן מיקראפאן, האט א טבע אויפצוהויבען אויפ'ן וועג צום סטודיא אלע אייזערנע חפצים, וואס ער טרעפט, ווייל דאס ברענגט איהם, זאגט ער, גליק. דעריבער זענען זיינע קעשענעס שטענדיג פול מיט טשוועקעס, שפילקעס און ענליכע חפצים. ווענען דעם האט זיך בעבען איבערצייגט א גנב, וועלכער האט ביים ארטיסט אין טראמוויי, אנשטאט א טייסטער ארויסגעצויגען א שטיק אייזען.

די זינגערין סאוויצקא פיהרט זיך אויף אין טאג פון איהר אויפטריט פארן מיקראפאן גאר אויסטערליש. זי גייט איבער די גאסען פון ווארשא און זוכט א קוימענקעהרער, און זי פאקט איהם ענדליך, געהט זי צו צו איהם אויף די שפיץ פינ-גער און ברעכט אפ א קליין צווייגעלע פון זיין שוא-רצען בעזעם. אט דאס צוויגעלע איז א זיכערע „סגולה", אז דאס זינגען וועט איהר הייגט געלונגען.

יודיש טעאטער
„פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20 — טעלעפאן 213-84.
היינט, דינסטאג, 9 אוונט
טראדיציאנעלער
ארטיסטען=טאג
נאר 1 מאל אין יאהר!
מאביליזאציע פון ארטיסטען, מוזיקער, ליטעראטען, פרעסע-לייט און הומאריסטען
100 אנטייל= נעמער 100
דער בעריהמטער אמעריקאנער ארטיסט
בראש: מישא פישזאן
רעד. אלחנן צייטלין
די בעליבטע אמעריקאנער אפערעטן-סטארס
מעי שיינפעלד
אירווינג דזשייקאבסאן
די בעליבטע ארטיסטען פון „קאמעראל"-טעאטער
חנה לעווין
חיים סאנדלער
ווי אויך די חשובע געסט
רעדאקטאר לאזאר פוקס
דיכטער מ. ש. בראדערזאן
4 גרויסע אפטיילונגען פאר 1 בילעט 4
אכטונג! גאנץ לאדזש גרייט זיך היינט אנ-טיילצונעמען און מיטפייערן דעם
גרויסען ארטיסטן-יום-טוב
א פראגראם פון כל-טוב!
דראמע! מעלאדראמע! רעווי! אפערעטע! קאמער=שפיל!
גרויסער פייערליכער קאנצערט
אויסער די אנסאמבלען פוןביידע יודישע טעאטערן בעטייליגען זיך אין רעווי=קאנצערט ארטיסטען (לויט א"ב): בראדערזאן, בעזמאן, באלבידסקי, בלאט, בוימאן, גוטמאן, דזשייקאבסאן, דאלסקא, דראנאוו, הערשקאוויטש, האניגבוים פ., הערבסט, האמבורגער, וויינבערג, זעלמאן, לעווין, לאטאוויטש, נייהויז, סאנדלער ראזא, סאנדלער חיים, פאדערמאן, פישזאן, פאלאנסקי, צוויליך חנה, צוויליך ש., צייטלין, ראזענצווייג, רובין, שיינפעלד.
2 ארקעסטערס אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ל. זעלמאן.
בילעטען פון 90 גר. ביז 3 זל. צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.
פרייקארטען און הנחה=בילעטען נישט גילטיג.

אפטייקען

היינטיגע נאכט=דיזשורען

א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ז. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ה. רעמבע-לינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענד-זעלניאנא 75).

געלד פון דער שווייץ פאר מ. א. ריזש

פון דער שווייץ איז אנגעקומען געלד פאר א געוויסען מ. א. ריזש, וואס וואוינט ביי ל. ראזענבערג.

דער בעטרעפענדער דארף זיך ווענדען אויף דער פאסט אפצונעמען דאס געלד.

זיך פער'סמ'ט

(א) אויף קילינסקיעגא 55 האט זיך גע'סמ'ט מיט גאז די 21-יעהריגע דיגסט-מיידעל פעליקסא זוויעזשינסקא.

אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

געפונען א טויטען

(2) אויף ניי=זאזשעווסקא 66 איז געפונען געווארען אין זיין צימער, א טויטער מיט א צו=געקעפטער גאז און ליט דער 44-יאהריגער סטאניס-לאוו וואיטאניאק.

דערווייל איז נאך נישט פעסטגעשטעלט גע-ווארען, צי איז ער דערמארדעט געווארען, אדער ער איז פלוצים געשטארבען פון א הארץ-שלאג, און אנידערפאלענדיג זיך צושעדיגט די נאז און א ליפ.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט געשפילט „טאווארישטש".

דאנערשטאג פרעמיערע „א הער פון דער געזעלשאפט".

ראדיא=פראגראם

דינסטאג, דעם 20=טען מערץ 1934

7 צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,25 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז-ווירטשאפט, 11,40 פרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 מוזיק, 12,33 מוזיק, 12,55 ידיעות, 3,25 עקספארט, קאמוניקאט, 4,25 פ.ק.א. 4,40 שפראכען=ווינקעל, 4,55 קאנצערט, 5,20 קאנצערט, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאפו, 6 רעפעראט, 6,20 פאסט=קעסטעל, 6,35 פאסט-קעסטעל, 7,05 פארשידענעס, 7,25 פעליעטאן, 7,40 ספארט, 8,17 פייערליכער יובילעי פון ארטיסט מיכאלאווסקי, 10,30 טאנץ=מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

5,25 מאסקווא — אפערע, 7,10 ריגע — סימפ. קאנצערט, 8 בוקארעשט — סימפ. קאנצערט, 9,30 שטראסבורג — אפערעטקע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — — —	79.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	42.50
4 „ דאלארובקא —	52.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	57.75
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	52.75
8 „ לאדזער „ „	47.50
ענגלישער פונט — — —	27.06
דאלאר — אפיצ. 5.31.50 נישט אפיצ. —	5.27
גאלד-דאלאר — — — —	9.00
גאלד-רובל — — — —	4.67
דייטשער מארק — — —	2.10

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149=07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און ספעציעלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעשטניצע-פרייזען.

DR. MED.
H. Różaner
הויט,וו ענערישע קראנקהייטן און מענער=שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אוו.

דער קהלה-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1934

אפגעשפארט צוליב דער ביליגקייט אבער אויסגעגעבען אויף גאר עפיס אנדערש

— 2. —

מיר פרובען אביעקטיוו צו בעטראכטען דעם בודזשעט פאר'ן יאהר 1933, כדי צו זעהען אין וועלכע פאזיציעס דער בודזשעט איז טאקע רעאליזירט געווארען אין 100 פראצענט, און אין וועלכע די פאזיציעס זענען נישט דערצויגען געווארען. ווען מיר נעהמען די גלאבאלע סומעס, וועלכע לאזען זיך דאך בשום אופן נישט רעאליזירען אין הונדערט פראצענט זעהען מיר, אז דער בודזשעט איז פרעלימינירט געווארען אין די הכנסות אויף 1184440 זלאטעס, די פראקטישע הכנסות זענען געווען 1102159 זלאטעס אזוי אז דער בודזשעט איז נישט דערצויגען געווארען אין קרוב 7 פראצענט

די הוצאות דאגעגען, וועלכע זענען געווען פאראויסגעזעהען אין 1184440 זלאטעס זענען רעאליזירט געווארען נאר 1083530 זלאטעס וואס מאכט אויס קרוב 9 פראצענט. ווען מען נעהמט אין אכט אז די פענסיעס און כדומה אומבעדינגטע אויסגאבען האבען דאך געמוזט רעאליזירט ווערען אין 100 פראצענט קומט אויס, אז די אלע איבריגע הוצאות זענען נישט רעאליזירט געווארען אין פיל מעהר ווי אין 9 פראצענט (ביי אונז. לאגע האט די רעדוקציע געדארפט פונאנדערגעלעגט ווערען פערהעלטנישמעסיג אויף אלע איבריגע אויסגאבען, דאס וואלט געהייסען אביעקטיוו און ריכטיג אויסגעפיהרט דעם בודזשעט לויט די בעשלוסען פון פאראיאהריגען קהלה-ראט, אין דער אמתן איז אבער נישט אזוי געשעהען, געליטען האט אויסשליסליך איינציג און אליין נאר די אפטיילונג פאר סאציאלער הילף און עטליכע אנדערע פאזיציעס, וועלכע האבען מיט „רעליגיעזע מאנאפאל" נישט צו טון.

ס'איז געגאנגען אנצוווייזען, אז מיט א יאהר און צוויי יאהר צוריק ווען דער פרעזעס מינצבערג האט גערעדט וועגען די בייטע אויפטוען פון דער לאדזשער קהלה וועלכע זענען די ערשטע און איינציגע פון אלע קהלות אין פוילען און וועלכע האבען גרויסע און בייטע פערספעקטיווען, האט ער אויך דערמאהנט די „כראניק פון דער יודישער קהלה אין לאדז", דאס איז באמת געווען א וויכטיגער אויפטו דאס איז געווען א ביישטייערונג צו דער געשיכטע פון יודישען לעבען אין לאדז, דער בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933 האט אויף דעם צוועק פאראויסגעזעהען א סומע פון 1500 זלאטעס, מיט וועלכע מ'וואלט געקענט הגם אויף א זעהר איינגעשרומפענעם אופן ארויסצוגעבען די כראניק, ס'איז בכלל נישט געווען קיין אויפקלערונג וועגען דעם פארוואס די סומע איז נישט אויסגענוצט געווארען און פארוואס מ'האט נישט ארויסגעגעבען די „כראניק", מיט וועלכע די לאדזשער קהלה האט זיך געריהמט אין דער גאנצער וועלט.

מיר ווילען זיך נישט לענגער אפשטעלען דע רויף וואס איז איינגעשפארט געווארען 100 זלאטעס אויף בעקליידונג פאר די בית-החיים-בעאמטע, מיר ווילען אבער יא בעמערקען, אז ס'איז איינגעשפארט געווארען אויף בעשפייזונג די קראנקע אין משוגעים הויז אויף וועסאלא גאס קנאפע 2000 זלאטעס, מיר פערשטעהן, אז דאס איז געוויס געשעהן צוליב דעם וואס פראדוקטען זענען ביליגער געווארען, באמת האט מען דאך נישט געקענט צאהלען טייערער ווען מ'האט פערלאנגט ביליגער און דערביי מוז מען מודה זיין, אז די קראנקע האבען געהאט צו עסען לרוב, דאס איז אבער נישט קיין אויסרייד, ווייל ווען מ'האט אזעלכע 2000 זלאטעס איבריגע שפארט, לויט דעם ווי ס'איז בעשטימט געווארען אויסצוגעבען, האט מען געדארפט און געמוזט אריינעהמען אין משוגעים-הויז נאך 2 קראנקע, ווייל מיר ווייסען דאך ווי גרויס ס'איז דער מאנגעל אין ערטער אין די שפיטאלען פאר גייסטיג קראנקע, אזוי טוט מען דאך אומעטום. מען פערשידיגט זיך וואס די הילף איז נישט קלענער געווארען, די צאהל קינדער, וואס ווערען אויסגעהאלטען איז נישט רעדוצירט געווארען, די צאהל פון די, וואס האבען בעקומען הילף אויך נישט און מ'גיט זיך נישט אפ קיין חשבון, אז דאס געלד וואס מ'האט זיך איינגעשפארט ביי די דאזיגע פאזיציעס האט נישט געטארט אויף עפעס אנדערש פערוועבדעט ווערען, ווי נאר אויף צו פערגרעסערען די צאהל, וועלכע בעקומען הילף, ווייל צוליב די שווערע צייטען, האט זיך די דאזיגע צאהל פערגרעסערט.

דאסזעלבע איז פארגעקומען מיט דער פאזיציע, וועלכע איז געהאט בעשטימט געווארען אויפ'ן יאהר 1933 אויף אויסצוהאלטען קראנקע, די סומע האט בעטראפען 25000 זל. אויסגעגעבען איז געווארען אינגאנצען 19281 זלאטעס, אפשר איז דא אויך איינגעשפארט געווארען אויף דער ביליגקייט, מיר ווייסען נישט דערפון, אבער דאס האט נישט געטארט געשעהען. מיט אזעלכע 6000 זלאטעס האט מען געקענט היילען פיל קראנקע.

י. ד—ן.

(ווייטער קומט)

היינטיגער יום-טוב פון יודישען ארטיסט

היינט קומט פאר אין יודישען טעאטער „פילהארמאניע" דער טראדיציאנעלער ארטיסטען-טאג, וואס ווערט בעשטימט דורכ'ן יודישען ארטיסטען-פעראיין אין ווארשא. מ'דארף נעהמען אין אכט, אז דאס יודישע טעאטער ארבייט אהן שום אויסערליכע שטיצע. דאך מוז יעדער ארטיסט, וואס איז בעשעפטיגט אין א טרופע, ווען דער ארטיסטען-טאג פאלט אויס, אוועקגעבען לטובת די, וועלכע זענען צוליב פערשידענע סיבות אין דעם סעזאן נישט אנגאזשירט געווארען און זענען פערבליבען ארבייטסלאז, און דער ארטיסט טוט עס מיט ליבשאפט און בעמיהט זיך, אז זיין אנטייל אין דעם ארטיסטען-טאג זאל זיין א יום-טוב'דיגער.

דורך דער פערוואלטונג פון יודישען ארטיסטען פעראיין אין פוילען, איז ספעציעל באשטימט געווארען א קאמיסיע פון 3 ארטיסטען, וועלכע האבען געהאט צו זארגען, אז דאס פראגראם פון ארטיסטען-טאג זאל זיין א רייכעס. די גאנצע הכנסה פון ארטיסטען-טאג, ווערט איבערגעגעבען דער פערוואלטונג פון יודישען ארטיסטען-פעראיין. צו פערטיילען צווישען די ארבייטסלאזע און נויטבעדערפטיגע ארטיסטען. דער לאדזשער יודישער טעאטערעולם וועט זיכער פערשטיין אפצושאצען די וויכטיגקייט און נויטווענדיגקייט פון דעם ארטיסטען-טאג און די פילהארמאניע פערפולען ביז לעצטען פלאץ.

וו. נייהויז.

מעלדונגען

הנחה-בילעטען אין טעאטערס און אין קינאס

די קולטור-קאמיסיע ביי דער בראכאוו-ביבליאטעק אל. קאשטשושקי 9 טעל. 191,50 גיט גרויס הנחה בילעטען אין קינאס און טעאטערס די הנחות זענען זעהר גרויסע און זענען גילטיג אויף אלע סעאנסען.

ס'ווערט ארויסגעגעבען הנחה-בילעטען אין ניי-רעמאנטירטען טעאטער „Rozmaitości" אויף דער פריילעכער אפערעטקע „No, no, Nanete"

ס'ווערט אויך ארויסגעגעבען הנחה-בילעטען אין קאמעראל-טעאטער צו דער בעריהמטער פיעסע „אורקע נאכאלניק", וועלכע קומט פאר יעדען טאג.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אין אוונט.

לאדזשער קאמיטעט פאר דער יודישער וועלט-פעטיציע (6. שיערפניא 2)

צו אלע סימפאטיקער פון דער פעטיציע בעוועגונג. מיר ווענדען זיך, צו אלע אידען-סימפאטיקער פון דער יודישער פאלקס-פעטיציע מיט א הייסען אפעל אפצוגעבען זייער, פרייע צייט און מיט'ן דערפיהרונג פון דער דאזיגער אקציע.

מיר בעטען אלע פרייוויליגע מעלדען זיך אין דעם סעקרעטאריאט פון קאמיטעט, וועלכער אמטירט אין לאקאל פון ברית הצה"ר (6. שיערפניא 2 יעדען טאג פון 10 פריה ביז 11 אוונט. 1144

מוזיקאלישע נאטיצען

שיגעטי-קאנצערט

לעצטען דאנערשטאג איז אונזער פילהארמאניע פערוואנדעלט געווארען אין א קונסט-טעמפעל — י. שיגעטי און נ. דעמאגאלאוו האבען געשפילט (מיר שטעלען אין איין רייה מאגאלאוון, ווייל, ער איז נישט קיין קלענערער קינסטלער פון שיגעטין). שיגעטי און מאגאלאוו האבען געשפילט מאצארט און בעטהאווען און זיי האבען זיך בעוויזען נישט נאר ראוי צו אינטערפרעטירען די צוויי געניושע פון אלע צייטען, נאר זענען די עכטסטע כוהנים-קינסטלער, וואס קענען אפילו דעם ברייטען עולם צו מאכען פיהלען די גרויסע קונסט, וואס עס ענטהאלטען די ווערק פון די צוויי גרעסטע מוזיקטיטאנען. נישט לאנג האבען מיר געלייענט אין די צייטונגען א סענסאציאנעלע ידיעה, וואס קלינגט ווי א פאראדאקס, אז מען האט אנגעהויבען צו היילען מיט עפאלג פערשידענע חולאת'ן מיט מוזיק (אויך די היטלער חולאת? ביין, אט די חולאת מוז מען היילען נאך אונזער מיינונג מיט צארטע'ע מיטלען, ווי מוזיק, נאר... מיט דינאמיט).

הערענדיג אט די צוויי גרויסע קינסטלער שפילען מאצארט און בעטהאווען, איז אבער נישט קיין פאראדאקס, אז מ'קען היילען פערשידענע קראנקהייטען מיט מוזיק. דער פידעל-קאנצערט פון מאצארט אונטער די קינסטלערישע פע-איינגונג פון שיגעטי און מאגאלאוו, מוז בערוהיגען און היילען קראנקע נערווען. די „קרייצער סאנאטע" פון בעטהאווען, מוז ביי פסיכיש קראנקע מענשען, ארויסרופען א געגען פסיכאז פון ע'האבען פיהלען און טראכטען, דורך וועלכע די פסיכיק פון העכער, מוז קומען אין גלייכגעוויכט.

מיר האבען נאך פאר'ן קריג געהערט די זעלבע קאמפאזיציעס פון אזעלכע קינסטלער, ווי איסייע און פיניא. דער איינדרוק איז געווען גרויס און שטארק דאן, דער איינדרוק אבער פון די צוויי געניאלע קינסטלער איצט איז צארט און הייליג. דאס איז געווען ווי מלאכים סוד'ן זיך אויף א געטער שפראך און דאך פערשטענדליך פאר שטערבליכע מענשען.

זאלען מיר דעטאליש בעשרייבען מיט מוזיקאלישע טערמינאלאגיע ווי זיי האבען בעזונדער יעדען זאץ און יעדע קאמפאזיציע געשפילט? ביין, דאס וועט נאר אפשוואכען דעם גרויסען איינדרוק, דעם הייליגען איינדרוק, וואס מאכט בעוועגען נשמות.

Ds-ki

אויערן, נאז און האלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע וצוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11–2 און פון 5–8 אוונט.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

64

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— בעסער צו זיין פארזיכטיג, האט דער אלטער דינער געענטפערט, מ'קאן נישט וויסען וואס דער טאג וועט ברענגען און נאך מעהר די נאכט

— ס'וועט גארנישט ברענגען, האב נישט קיין מורא, זי איז שוין מיינע, זי איז שוין מסכים

בעהמע האט אזש ארומגעכאפט דעם אלטען דינער אזוי צופרידען איז ער געווען פון זיך אליין, ער האט זיך נישט געהאט מיט וועמען צו טיילען מיט זיין גליקליכער לאגע, וועלכע האט זיך פאר איהם געשאפען, בעהמע האט זיך אוועקגעזעצט און ווי א יונגער בחור האט ער פערמאכט די אויגען און געטרוימט

— ווי שעהן וועט דאס זיין, זי וועט באלד דא אהערקומען, די ערשטע עטליכע מינוט וועט זי זיך נאך זשעניערען, ס'וועט איהר אויסקומען מאדנע, זי וועט נישט צולאזען צו זיך, זי וועט שוין אבער נישט זיין אזוי בייז און וואהנזיניג ווי דאן ווען זי איז דאס ערשטע מאל דא אהערגעקומען, כסדר וועט זי ווערען אלס מילדער און צוגעלאזענער, זי וועט אנהויבען מיט איהם צו רעדען, זי וועט איהם קודם כל וועלען איבערציינען, אז ער זאל זי אפלאזען, ער וועט איהר שווערען אין ליבע, דאן וועט זי שוין גארנישט רעדען, ער וועט זי בעשיטען מיט הייסע קושען, זי וועט נאך נישט ענטפערען, ער וועט זי צוטוליען צו זיך, זי וועט ווערען אלס מעהר צוגעלאזען, איהר מיידעלש בלוט וועט זיך דאך מוזען אויפוועקען און אויפקאכען און דאן...

ער האט געעפענט די אויגען און געוואלט ארומטאנצען אין שטוב, ער האט זיך אבער באלד צוריקגעצויגען צו דער וואנד און דאס לשון איז איהם אפגענומען געווארען פאר שרעק. צוויי מעטער פאר איהם איז געשטאנען די הויכער שטארקער מאן, אנגעטון אין א לאנגען שווארצען מאנטעל, וועלכער האט איהם פערדעקט פון דעם האלז ביז צו די פיסקנעכלעך, אויפ'ן פנים און קאפ האט דער געהיימנישפולער מאן געהאט ארויפגעצויגען א שווארצע מאסקע, פון וועלכער ס'האבען נאר ארויסגעפינקעלט צוויי גרויסע גלאנצענדיגע אויגען שווארצע העלדישקעס, אזוי אז ער מאן האט אנגעווארפען א שרעקליכע אימה אויף אלפרעדן. דאס שרעקליכע איז אבער געווען דאס וואס די פיגור האט געהאט אויסגעשטרעקט ביידע הענד און אין יעדער האנד האט ער געהאט א רעוואלווער.

בעהמע האט נישט געקענט רעדען, אזוי שטארק איז דער „העלד" געווען איבערגעשראקען, די פיגור האט זיך פאר איהם געשאפען ווי פון דער לופט, ער האט דאך צוגעמאכט די אויגען נאר אויף עטליכע סעקונדען, ער האט נישט געהערט דעם מינדעסטען שאָרך, פון וואנען האט זיך די פיגור גענומען? איז דאס א שד? בעהמען האבען געקליבען אין די אויערן די ווערטער פון זיין אלטען דינער

— שטענדיג איז גליכער צו זיין פארזיכטיג, מ'קען נישט וויסען וואס דער טאג וועט ברענגען און נאכמעהר די נאכט"

— און וואו איז ער דער אלטער דינער, זיי אזוי האט ער דעם דאזיגען פערשוין דא אהער אדורכגעלאזען, דאס אלץ די אלע באטראכטונגען האבען נאר געדויערט עטליכע סעקונדען, די ערשיינונג, וועלכע איז ביז איצט געשטאנען אומבעוועגליך האט זיך אבגערופען

— איך בין נישט קיין שד, נישט קיין מת און נישט קיין אויסטערליש בעשעפעניש, איך בין א פשוטער מענש, איהר האט זיך דערייבער נישט געהאט פארוואס אזוי געזאלדיג זיך איבערצושרעקען

די דאזיגע רייד האבען בעהמען נאך מעהר איבערגעשראקען. די שטים האט געקלונגען אזוי ווי זי וואלט געקומען פון א גרוב ארויס אדער פון א תהום, און דעם אלעם האט געשטעקט עפעס איבערנאטירליכעס, וואס האט מיט מענשליכע זאכען גארנישט געהאט וואס צו טון בעהמע האט נישט געענטפערט

— איך בין נישט געקומען דורכ'ן הימעל און נישט פון דער לופט, האט די ערשיינונג ווייטער גערעדט, נאר דורך דער טיר, איך דינער שלאפט געשמאק, ווייל איך האב איהם איינגעשלעפערט, איך האב נישט געוואלט ביז ער וועט מיר שטערען צו איך צו געהען, און איך האב אייך געמוזט היינט זעהען

— ווער זענט איהר? וואס ווילט איהר פון מיר?

— דאס וועט איהר זיך באלד דערוויסען, זעצט זיך דא אוועק און זאלט נישט טראכטען אפילו וועגען א ריהר טון זיך פון ארט, יען נישט, זעהט איהר, זענען ביידע רעוואלווערען אנגעלאדען און אזוי ווי איהר האט נישט געוואוסט ווי אזוי איך בין דא אריינגעקומען, אזוי וועט איהר נישט וויסען ווי אזוי איהר וועט בעקומען א קויל אין הארצען אריין און איהר וועט דערנאך שוין נישט קענען דערצעהלען קיין באבע-מעשיות וועגען מיסטעריסטישע ארגאניזאציעס אדער ענליכע זאכען

— בעהמע האט זיך אוועקגעזעצט אזוי ווי די אומבעקאנטע פיגור האט געהייסען, ער האט זיך נישט געריהרט פון ארט, ווייל ער האט געזעהען, אז דאס זענען נישט קיין וויצען, ער האט אויסגעשטעלט די אויגען אויף דעם אומבעקאנטען, וועלכער האט זיך צו איהם דערנעהנטערט

— לייטענאנט, אלפרעד בעהמע, האט דער אומבעקאנטער אנגעהויבען, איהר זענט בעזאנגען א געמיינהייט, נישט איינע, נאר צוויי דריי ביין, א גאנצע רייה געמיינהייטען אויף איינמאל, איהר טריומפירט איצט, איהר זענט געווארען דער העלד פון טאג ביי אייערס גליכען, איך ווייס דעם גאנצען אמת פאר מיר איז גארנישט פערהוילען

— פריצי, איז בעהמען פלוצלונג איינגעפאלען, דאס איז פריצי, קיין אנדערער ווייסט דאך נישט וואס דא איז פארגעקומען אין יענער נאכט...

— איך ווייס ווער ס'האט אייך פערוואונדעט מיט דעם מעסער, איך ווייס ווי אזוי דאס איז אלץ פארגעקומען, איך האב אויך געהערט וועגען די געמיינהייטען וואס איהר האט אויסגעפיהרט אלס קאנסעקווענץ פון דאזיגען אנפאל אויף אייך

— וואס ווילט איהר פון מיר? האט בעהמע נישט מעהר אויסגעהאלטען

— איך וויל, אז איהר זאלט מיר אונטערשרייבען אן ערקלערונג, אז אלץ וואס איהר האט געזאגט וועגען דער טעראריסטישער ארגאניזאציע, וועלכע יודען האבען געוואלט גרינדען איז אויסגעטראכט פון אנפאנג ביז סוף

בעהמע האט זיך אזש אפגעטרייסעלט

— ניין, דאס איז נישט פריצי, נישט דאס איז זיין פיגור, נישט זיינע בעוועגונגען, נישט זיין שטים, וואס ווייל דער דאזיגער געהיימנישפולער פערשוין פון איהם

— איהר ענטפערט נישט, איהר וועט אבער ענטפערען, אויסער אז איהר ווילט שטארבען אפי צו דערהאלטען אייער ליגען, איך האב צייט און קען ווארטען און דא אהער וועט דאך היינטיגע נאכט קיינער נישט קומען, קיינער וועט מיר נישט שטערען

בעהמע האט אויף איהם צווייטייטיג א קוק געטון

— איהר דארפט נישט אזוי קוקען אויף מיר, העלפען וועט היינט נישט אהערקומען

בעהמע איז געווארען אויסער זיך, איצט האט ער שוין גארנישט געוואוסט וואס עס טוט זיך מיט איהם

— ניין, העלפען וועט היינט נישט אהערקומען, דאס ווייס איך פון א זיכערע קוועלע.

(פארזעצונג קומט)

CYRK Staniewskich

סטאָפּ! סטאָפּ! סטאָפּ!
רעם 1. אַפּריל 1934 ערעפענונג פון בערימטן
4 נאכמיטאָג - ווארשאָווער
(הויפּט-אפּטיילונג) מיט אַנ'אומגעוועהנליך איירעפּעאישען רעקארד-פּראָגראם.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעזענטירען מיר **די וואַהזיניגע נאכט** די גרויסע דראַמע פון FOX
אין דער הויפּטראָלע: LORETTE YOUNG

היינט פּרעזענטירען מיר אין **Zoo**
אויסערן פּראָגראם: קלאנג-צוגאבע פון פּאַראמאָנט און כראָניק פון P.A.T.

קלאנג-קינא-טעאַטער **„CORSO"** זשעלאַנאַ 2-4

היינט און פאָלגענדע טעג! **Jan Kiepura** **דאָס ליד פון דער נאַכט** 3-טע וואָך פון רעקאָרד-ערפאָלג!
אין מעכטיגסטען פילם פון דער וועלט
רעזשי: A. Litwak מוזיק: Spolański טעקסט: M. Hemar
אויסערן פּראָגראם: פּרעכטיגע קלאַנג-צוגאַבע ווי אויך פון P.A.T.
פּרייזען פון די פּלעצער: 54 גר. 85 גר. און 1.09 בעמערקונג: דער פילם „דאָס ליד פון דער נאַכט" איז פון דער פראַנצויזישער פּראָדוקציע און האָט קיין שום שייכות נישט מיט'ן לעצטען פילם, וואָס איז דעמאָנסטרירט געוואָרען אין איינעם פון די לאָדזשער קינאָס.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ר. קאָוואַלסקי,
11 ליסטאָפּאַד 26, טעל. 132-59.
ווי אויך דער זוהן ז. קאָוואַלסקי, פּעטריקאָווער 62 טעל. 243-93 — עלטסטער אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט בעגרינדעט אין יאָהר 1895 עקספּעדירט פאַר קראַנקע אויף ברוכען, נאָרמעטען אויף זעמטליכע פערקרימונגען פון רוקענביין, אלערליי אַרט פּראָטעזען אויף פיס און הענד, אויף פּערשיידענע פערקריפּלונגען, נאָך-אָפּער אַציאָנס-בויך-פּאַסען אויף בעסטע, אויף פּראָפּעזען זיך פון מאָגען ווי אויך אנלאָגען אויף פּלאַטפוס א. ז. וו.
דער אַנשטאַלט ווערט אָנגעפיהרט אונטער דער פּערזענליכער פאַכמענישער לייטונג, צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען פאַר ווענציגע אויסקורירונג פון פערעלטערטע פערקריפּלונגען.

Mentopinol-Glob
אַ מיטעל געגען שנופּען, אַסטמע און ליידען פון אַטעם-וועגען
„Uniwersal"
היילט רעמאַטיזם און אלערליי נערווען-ווייטאָגען.
„Hebrolin"
אַ מיטעל געגען ליטאַיעס, ענגעמע און הויט-שטראַלונג.
Bobo-Glob
פּודער פאַר קינדער.
Proszek „Glob"
בעזונדער קאָפּ-ווייטאָג.
עס פעהלט
Laboratorjum przy Aptece
Dr. Far. ST. TRAWKOWSKIEJ
w ŁODZI.

ווירטינס! דרוקען צו דרוקעווע פּאַדלאָגעס פון דער וועלט-בערימטער פירמע St. Egydy וויען, מיט דער מאַרקע „Kotwica", צום פּרייז 75 גר. פאַר אַ פּעקעל. צו בעקומען אין פאָלגענדע פירמעס:
KOSEL i S-ka Przejazd 8 i Piotrkowska 98. JÓZEF ERLICH Śródmiejska 19
SALOMON GEFON, Nowomiejska 3 i L. GERSZT, Piłsudskiego 31.
בענוצענדיג דאָס וועלען זיך די ווירטינס איבערצייגען, אַז איין פּעקעל מיט „Kotwica" פערטרעטען אַנדערע 4–5 ביליגערע.
טיר עקספּעדירען אויך אונזערע שטאָהל-שפּאַל, וואָס איז אַ בעקאַנט מיטעל צו רייניגען אלערליי געשירען: אַלומיניום, עמאַליע, פּאָרצעלאַן און קופער זאַווי אַפגוסען און רעזן.
אינפּאָרמאַציעס ווערט אויך ערטיילט טעל. 169-97

קריינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פערשידענעס

Zaginiony został Weksel na zł. 200 płatny był 15/3—34 Wystawca Fiszel Zylberberg. Łódź, Hala Kościelna, Sklep № 21, weksel niniejszy unieważniam, zwrócić takowy do F. Zylberberga Hala Kościelna Sklep № 21 za wynagrodzeniem. 1138

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ פּאָרטמאָנע מיט אַנ'אויסלענדישען פּאַס און 20 זל. געלד ווי אויך פערשידענע פּאַפּירען, וואָס האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער פּאַס איז אויפן נאָמען יאַקוב גראָסמאַן. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג זשידאָווסקאַ 11. 1145

פרויען און מענער ווערען געזוכט צו פערקויפען אויף ראַטעס אַ קאָלאָניאַל-אַרטיקעל פון ערשטען געברויך. געזוכטע פערדינסטען. „Altin", פּיעטריקאָווער 66, לינקע אָפיצינע, 2. איינגאַנג

Kupuję jedwab Rundmaszyny Frauman, Warszawa, Nalewki 18/34

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער
קאַליגראַף ל. בערמאַן
אין 15 לעקציעס. די ערגסטע צוּבראָכענע האַנדשריפטען ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער ביוראָווע שריפט, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 20 טעג, אפילו דעם וואָס קאָן גאָרנישט שרייבען.
זאַוואַדזקאַ 19, פראָנט, 1-טער שט.

ראַקאַלען

2 צימער און קיך, זוניג, פראָנט מיט באַלקאָן, וואַסער און בעקוועהמליכקייטען איז פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען אָהן אָבטרעט-געלד, פּיעטריקאָווער 294.

אויף מצות אַ טייל לאָקאַל מיט וויסטאַוואָ פון זאָפאָרט צו פּערמיטען. „קריסטאַל" זאַוואַדזקאַ 7. 1142

פריוע פּאָסטענס

עס ווערט געזוכט אַ האַנד-נייהער אָדער נייהערין צו ערשטע סאָרט מענער-מאַגאַזין, פּולנאָצנאַ 14, זילבערגלייט, וואהנ. 48. 1136

אַנ'ערשטקלאַסיגער מימנייהער פון דאַמען-בעשטעלט ווערט געזוכט. עלעע קאָשטשושקי 3, זיידעמאַן. 1134

עס ווערט געברויכט אַ לערן-יונגעל צו אַ דאַמען-שניידער-בעשטעלט סאַמאַרסקאַ 25, וו. 22. 1133

עס ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע קאָטלערין פון באַלד געגען גוטע בעדינגונגען. פּאָלודניאָווואַ 7, וו. 28. 1142

סווערט געברויכט אַ מיטנייהער צו דאַמען-בעשטעלט ווי אויך אַ לערן-יונגעל צו דאַמען-מאַגאַזין ביי שאַרפּאַנסקי, 11. ליסטאָפּאַד 40. 1136

אַ אינקאַסענט מיט גוטע רעפּערענצען ווערט געזוכט, זיך צו מעלדען פון 12–1 בייטאָג פּילסודסקיעגאָ 76/22.

גומי-נייהערס (ין) קעטלערס און קעטלערינס וויקאָנטשאַרקעס צו טריקאָ-וועש ווערען געזוכט, זאַכאָדניאַ 30 קרעל. 1143

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפילים, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 - 1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערע וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפילים, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאָקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

„OMEGA" לעטשניצע
פון דאָקט. ירים-ספּעציאַליסטען
גלובנאַ 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אָנגענומען אויפ'ן אָרט, וויזיטען אין דער שטאָט. נאַכט-הילף, ערצטליכע אַנאַליזען, קוואַרץ-לאַמפּ, רענטגען, דיאַטערמיע.
בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספּעצ. פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 17, טעל. 174-15
נעמט אָן פון 6 ביז 7 אָוונט.

ווינטשיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגעמאַכט די עלטסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו
גערעדקט 3.50 די אדרעס
Modystka
„TOLA"
23 Zawadzka 23
II wejście parter.

Uwaga!

Polecam Sz. P. P. swój
pierwszorzędny
Zakład fryzjerski
damski i męski,
który prowadzę pod hasłem
Czysto, dobrze i tanio.
Ceny rewelacyjnie niskie.
Proszę przyjść i przekonać się
Piotrkowska 17 w podwórzu.
Z poważaniem **E. PIĘKNIEWSKI.**

זיכערע הילף און אַ רפואה!
אָהן אָפּעראַציע, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער, אַלערהאַנט קאַליקעס פון גוף, הויקערס אָהן פיס און הענד.

ברוכליידענדע פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענטשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַריין אין דעם ביס אין דער קראַנקער און אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע געמאַכטע אָרטאָפּעדישע היילבאַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעדישע היילאַנשטאַלט היילען שנעל און עקזאַקטיג; זיכער דעם שוואַכסטען און פערעלטערטסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, ליימונגען (ביין-שווינדזוכט) ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע היילגאָרמעטען און עספּראָטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַט-פיס, קינסטליכע גומענע פיס און הענד, ווי אויך ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציע.

אַכטונג! זייט דעם 1-טען אָקטאָבער 1933 ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט / 30-יעהריגע פּראַקטיק און פולע גאַראַנטיע! ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פּאַציענטען פון דער קראַנקען-קאַסע.
ערמעסיגטע פּרייזען!

דאַנקזאַגונג.
דעם ה' ספּעציאַליסט י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער) דריק איך אויס מיין הייסע דאַנקבאַרקייט פאַר איינהאַלטען מיר די זעהר שווערע ברוך-ליידען. אַנ'ערך 25 יאָהר האָב איך געליטען פון שטענדיגע ווייטאָג שמערצען און היינט, אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט בין איך פריי פון ליידען און בין פעהיג צו דער אַרבייט.
איך בלייב איהם אויף-אייביג הערצליך דאַנקבאַר.
(–) **Tema Rozenblum,** Brzeziny. (3)

אַנאָנסען-פּרייזען פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יום-טוב—24 גר. אין דער זייט-שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . —60— 4
נאָך'ן טעקסט—12 . . . . —18— . . . . .
וויזיטקע 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. בעלדרוגגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט-שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע—1 דאָל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיג. איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

דער אויפשטאנד פון די פעלקער און יודען

פון מ. גארדאן.

דער טשעכישער אויסערן־מיניסטער ד״ר בענעש שרייבט אין זיינע זכרונות.

ער דערצעהלט אויף 800 זייטען, דעם רעוואלוציאנערען קאמף, פון טשעכישען פאלק געגען עסטרייך, זיין און מאסאריק׳ס קאמף געגען עסטרייך בעת דער וועלט־מלחמה, ביז צום שלום־טראקטאט אין סען זשערמען, וואו טשעכיען איז שוין בעווען פערטרעטען אלס מיטגליד פון דער קאאליציע — וואו טשעכיען׳ס הלומות זענען בעפרייט און ערפילט בעווארען אויף די חורבות פון עסטרייך. און בענעש בעטיטעלט זיין ווערק: „דער אויפשטאנד פון די פעלקער". און מיט רעכט.

דאס בוך אליין, וואס לייענט זיך זעהר שפאנענד, און וואס איז באמת מעהרער א מלוכה־פאליטישע אפהאנדלונג, איידער א היסטארישע מאנאגראפיע — בעשרייבט זעהר אויספיהרליך דעם הערא׳ישען געפעהרליכען קאמף פון גאנצען טשעכישען פאלק, פון זיינע פאליטיקער אין עסטרייך און אין אויסלאנד — פאר דער בעפרייאונג פון עסטרייך׳ס יאך. שוין פון די ערשטע שאסען אין סעראיעווא ביז צום שלום אין ווערסאל, האט אהן אטעם און אפרוה געפיהרט דער פערצווייפעלטער קאמף פון טשעכישען פאלק פאר זיין זעלבשטענדיגער בעפרייאונג.

מאסאריק אין לאנדאן, בענעש אין פאריז, שטעפאניק אין רוים און קראמארזש אין פראג, דאס איז געווען דער בעפרייאונגס־קווארטעט פון טשעכישען פאלק. אבער נישט בלויז פון די טשעכישע בעפרייאונגס־שטורעמען דערצעהלט בענעש.

זעהר אויספיהרליך בעשרייבט בענעש, די אנשטרענגונגען פון סערביען — צוזאמען מיט מאנטענעגרא און אלבאניען — צו בילדען איין מלוכה אונטערן נאמען פון יוגאסלאוויען און זיינע כסדר׳דיגע קאנפליקטען צוליב די דאזיגע אספיראציעס מיט איטאליען, וואס האט נישט געוואלט דערלאזען נאך א גרויסמאכט אויף די ברעגעס פון דער אדריא.

זעהר אויספיהרליך בעריכטעט בענעש וועגען דער ארבייט פון די פוילישע פאליטיקער אין פאריז, פאר דער אידעע פון״שאפען א גרויס פוילען.

דאס זעלבע בעריכטעט בענעש נעגוי וועגען דער בעפרייאונגס־ארבייט פון די אוקראינער און רומענער און אלע אנדערע מינדערהייטען אין פאר־שידענע לענדער. וועגען אלץ און וועגען אלעמען — האט האט נאר א שטיקעל שייכות צום בעפרייאונגס־קאמף פון אונטערדריקטע פעלקער — שרייבט בענעש — מיט הארץ, און מיט פאטאס — טיפאון אביעקטיוו — נאר נישט וועגען די יודען.

איך לייען איינמאל און נאך אמאל איבער בענעש׳ס גרויסע ווערק וועגען דעם אויפשטאנד פון די אונטערדריקטע פעלקער.

איך זוך די נעמען פון סאקאלאוו, ווייצמאן און מאצקין — נישטא, איך זוך אונטער דעם נאמען פון באלפור — אפשר שטייט האלט עפעס וועגען דער באלפור־דעקלאראציע — נאר אויך וועגען דעם קיין איינציג ווארט. קורץ, אדער מיר זענען ביי בענעש׳ן — קיין פאלק, קיין אונטערדריקט און פערפאלגט פאלק, אדער קיין פאלק וואס האט זייט עס איז אין גלות, נישט בעטריבט קיין ערנסטען אויפשטאנד אין נוסח פון אינטערדריקטע פעלקער — און דעריבער זענען מיר נישט ווערט דערמאנט צו ווערען אין דער היסטארישער גאלעריע פון די פעלקער, וועלכע האבען געקעמפט פאר זייער בעפרייאונג...

ווער ווייס?...

מיר ווייסען דאך אבער יא, וועגען די אנשטרענגונגען פון אונזערע יודישע פאליטיקער — פאר און בעת דער פאריזער שלום־קאנפערענץ — צו זיכערן מיט אלע מיטלען, פארן פערוואגלטען און פער׳יאוש׳טען יודישען פאלק — א זיכערע און רעכטליכע היים אין ארץ־ישראל.

און עס איז באמת א גליק, וואס איז פאר־האן סאקאלאוו׳ס בעריהמט ווערק: „די געשיכטע פון ציוניזם", וועלכעס האט געדארפט ניכער הייסען: „די ליידען פון א פאלק".

אויב ס׳איז שוין יא דא א ווערק וועגען דער שלום־קאנפערענץ אין פאריז, וועגען די בעמיהונגען פון אלע אינטערדריקטע פעלקער — צו ווערען מיט לייטען גלייך — ווערט אויך דא — די געשיכטע פון דער יודישער מארטיראלאגיע אויף דער שלום־קאנפערענץ אין פאריז אדורכגעלאזען.

אט זענען ערשינען 3 בענדער פון ווילסאנס מעמוארען, בעארבייט פון זיין „פרעסע־שעף אויף דער שלום־קאנפערענץ, סטאנארד בעקער.

און ווידער דאס זעלבע ווי ביי בענעש.

בעקער האבענדיג גענוג צייט, ארט און געדולד, באריכות צו בעשרייבען אלע אינטריגעס און קאנפליקטען צווישען די גרויסע מלוכות, בעת דער שלום־קאנפערענץ, האבענדיג אינטערעס און אפשר די פליכט איבערצוגעבען די סטענאגראפישע בעריכטען פון די זיצונגען פון „פיר־ראט" און צעהן־ראט", האבענדיג פערשטענדניש אלזייטיג און גענוי צו בעריכטען איבער די פאדערונגען און גערעכטע פארלאנגען פון די אירלענדער, ארמעניער, אינדיער, אלבאנער, נעגער און קובאנער, האט דאך בעקער, נישט געפונען, בלויז צו נאטירען די אזוי עלעמענטאר־מענשליכע און היסטאריש בעגרינדעטע פאדערונגען פון די פערטרעטער פון יודישען פאלק פאר׳ן פארום פון דער פאריזער קאנפערענץ.

בעקער שרייבט אליין אין דער הקדמה:

„צום סוף וויל איך נאך בעמערקען, אז צוליב מאנגעל אין צייט און רוים (ביי 3 דיקע בענדער...) האב איך פערשידענע וויכטיגע פראבלעמען פון דער שלום־קאנפערענץ נישט געקענט אויפנעמען אין מיינע ווערק, אזוי צום ביישפיל: די פראגע פון באלשעוויזם, די ארבייטער און ראסענפראגע און ספעציעל די יודענפראגע..."

ווען עס קומט צו דער יודענפראגע אלס נאציאן — אלס גלייכבערעכטיגט פאלק, אדער מען פערגעסט אין דעם אינגאנצען. אדער מען האט קיין צייט און קיין ארט וועגען דעם צו שרייבען. און אויב מען טוט עס יא, איז עס גיכער א נעבאכיזע מיינונג לגבי אונז.

אט, איז זעהר כאראקטעריסטיש, וואס דער זעלבער בעקער׳ ווילסאנ׳ס פריינד און סעקרעטאר, „נישט האבענדיג קיין צייט" צו ציטירען די יודען־פראגע אויף דער שלום־קאנפערענץ אין איהר גאנצען פערנעם, אין די איבערמענשליכע בעמיהונגען פון זיינע פערטרעטער אין פאריז—בעוויזען צו דערמאנען די באלפור = דעקלאראציע מיט אן׳אייגענעם קאמענטאר:

„ווען מען זאל זיך אפילו האלטען אן דער „ערקלערונג" פון באלפור וועגען דער „שאפונג פון א נאציאנאלע היים פאר דעם יודישען פאלק", הייסט דאך דאס אלץ נישט, אז פאלעסטינא זאל ווערען א יודישע מלוכה, דען א היים הייסט נישט קיין מלוכה, און דעריבער איז נישט קיין ספק, אז „דער ראדיקאלער ציוניסטישער פראגראם, וועט פון דער שלום־קאנפערענץ מאדי־פיצירט ווערען..."

אבער דערמאנען דערביי א סאקאלאוו, ווייצמאן, יאקאבסאן — איז נישט נוייטיג.

אט אזוי שרייבען אונזערע גוטע פריינד די אמעריקאנער. און עס איז א קליינע נחמה, ווען מען געפינט, לייענדיג פירשט בילאוס זכרונות, א קורצען בעריכט וועגען ציוניזם און פון צוזאמענטרעפען זיך אין ירושלים אין יאהר 1898 פון ווילהעלם 2 מיט הערצלען, וועלכער האט שוין דאמאלס אפען און מוטיג געפאדערט א לאנד פאר יודען, בילאוו כאראקטעריזירט הערצלען אלס דעם גייסטרייכען שריפטשטעלער און פיהרער פון פאליטישען ציוניזם וועלכער איז זיך מקריב פאר דער ציוניסטישער אידעע, און פון דער אנדערער זייט, ווערט מען בעוואויר פון בילאוון, אז ווילהעלם 2, האט זיינע יודישע בירגער פונקט אזוי ליב געהאט ווי היינט היטלער.

בילאוו, שרייבט ווערטליך:

„קייזער ווילהעלם 2. איז אין אנהויב געווען פייער און פלאם פאר דער ציוניסטישער אידעע, ווייל ער האט געהאפט, דאס אויף דער הייזע, וועט זיין לאנד בעפרייט ווערען פון א סך נישט סימפאטישע עלעמענטען, אבער נאכדעם, ווי דער טערקישער אמבאסאדאר, האט ווילהעלמען אויפמערקזאם געמאכט, אז דער סולטאן וויל פון ציוניזם און פון אנ׳אומאפהענגיגער יודישער מלוכה גארנישט הערען, האט ער דעם גאנצען חשק צום ציוניזם, פערלוירען, און אפילו הערצלען שוין נישט געוואלט אויפנעמען.

מיט איין ווארט, מען וויל פון אונז פטור ווערען, נאר א מעגליכקייט דערצו, וויל קיינער נישט געבען.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
צמפפאנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג
און יו״ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

יובילעי פון בעריהמטען יודישען סקולפטאר אקאדעמיקער איליא גינצבורג

מאסקווע (יט״א) די קינסטלערישע וועלט פון לענינגראד האט די טאג געפייערט דעם דאפעל־טען יובילעי פון דעם בעריהמטען סקולפטאר אקאדע־מיקער פראפעסאר איליא גינצבורג: זיין 75־יעהרי־גען געבורטסטאג און דעם 50־יעהריגען יובילעי פון זיין קינסטלערישע טעטיגקייט.

אקאדעמיקער גינצבורג, א קינסטלער־זשאנריסט פארטרעטיסט און שעפער פון מעהר״ע מאנומענ־טאלע סקולפטורען אין פערשיאטען מיט זיינע סקולפ־טורען נישט נאר אין די וויכטיגסטע קינסטלערישע מוזעאומס און קונסט־גאלעריעס פון סאוויעטען־פער־באנד, נאר אויך אין אסך אייראפעאישע און אמערי־קאנישע מוזעאומס.

זיינע סקולפטורען אויף טעמעס פון שטיגער (א דאקטאר הערט אויס א קראנקען) „א יונגעלע שפילט אויף א סטרונע", א טאטע דערצעהלט איהר קינד א מעשה׳לע א״ד אנד.) איבער 50 אין צאהל, זענען זעהר פאפולער ביים ברייטען עולם. נאך מעהר פון אלץ איז ער בעוואוסט פאר זיינע סקולפטורען פארטרעטען פון א גאנצער גאלעריע, בעריהמטע פער־זענליכקייטען (טאלסטאי, רובינשטיין, רימסקי קארי־סאקאוו, טשאיקאווסקי, מענדעלעיעוו א. אנד.) זיין סקולפ־טור־באהעליעף פון גרויסען יודישען קינסטלער אנטאקאלסקי אויפ׳ן טויטען בעט, אויף דעם מאנו־מענט אנטאקאלסקי אויפ׳ן יודישען בית־עולם אין לענינגראד ווערט בעטראכט אלס איינע פון זיינע בעסטע שאפונגען.

נאך דער אקטאבער־רעוואלוציע איז גינצבורג בעשטימט געווארען אלס פראפעסאר און דעקאן פון סקולפטור־פאקולטעט ביי דער לענינגראדער קונסט־אקאדעמיע, שוין אין די לעצטע יאהרען האט ער געשאפען א רייהע דענקמעלער צום אנ־דענקען פון די רעוואלוציאנערען, וואס זענען אומ־געבראכט געווארען דורך דער צאר׳ישער מאכט אין שליסלבורגער פעסטונג, א דענקמאל פלעכאנאוו, מענדעלעיעוו א. אנד. ער האט אויך געשאפען א רייהע סקולפטורען אויף רעוואלוציאנערע טעמעס, וואס זענען אבגעקויפט געווארען פון די לענינגראדער און מאסקווער „מוזייען פון דער רעוואלוציע".

איז צוזאמענהאנג מיט זיין יובילעי ארויסגעגעבען דער „רוסישער מוזיי" אין לענינגראד א ספעציעלע אויסשטעלונג פון גינצבורגס קינסטלערישע שאפונ־גען, גלייכצייטיג מיט סקולפטור, האט זיך פראפ. גינצבורג אלע זיינע יאהרען אויך בעשעפטיגט מיט ליטעראטור. פון זיינע בעסטע ווערק איז ווערט בעצייכענט צו ווערען זיין בוך זכרונות אונטערן אלגעמיינעם נאמען „פון מיין לעבען", אין וועלכע עס ווערט געגעבען נישט נאר זיין אייגענע אינטערע־סאנטע ביאגראפיע, נאר עס שפיגעלט זיך אויך דאס אלגעמיין יודיש לעבען פון רוסלאנד און דער צווייטער העלפט פון 19־טען יאהרהונדערט.

אין זיין אויטאביאגראפיע ווי אויך אין א רייהע זיינע דערצעהלונגען ווערט געשילדערט דער דערנער־וועג, וואס דער ווילנער יודישער יונגעל איז דורכ־געגאנגען ביז ער האט דערגרייכט בעריהמטקייט און אנערקענונג.

אלס 11־יעהריג יונגעל א יתום, איז גינצבורג געבראכט געווארען קיין פעטערבורג, דורך דעם בעריהמטען קינסטלער אנטאקאלסקי (אויך א ווילנער), וועלכער האט אין דעם קליינעם יונגעל ענטדעקט א גרויסען טאלאנט און באט איהם מיטגענומען קיין פעטערבורג אנצופיהרען מיט זיין אלגעמיינער און קינסטלערישער בילדונג.

די רעגירונג האט בעשטימט נאר פראפ. גינצבורג א פערזענליכע פענסיע.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 93־201

ספעציאליסט

פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אבענד
זונטאג און חגאות פון 9—1 פאר מיטאג.

אנדזשעליקא באלאבאנאווא

יודיש־רוסיש־איטאליענישע פרוי, וועלכע האט געשפילט א גרויסע ראל ביי לענינען און מוסאליניען

צווישען די זעהר אינטערעסאנטע און זעהר יוכ־טיגע פערזענליכקייטען, וועלכע איך האב בעגעג־נעט אויף מיין רייזע איבער אייראפע, איז געווען אנדזשעליקא באלאבאנאווא, די בעריהמטע פרוי ביי סאציאליסטען פון דער גאנצער וועלט, אויך ביי קאמוניסטען. זי האט זיך געמאכט בעריהמט מיט איהר טעטיגקייט פאר דער רעוואלוציאנער׳ער בע־וועגונג אין רוסלאנד; געווען פון די אנגעזעהענע מיטגלידער אין די קאנפערענצען פון סאציאליסטי־שען אינטערנאציאנאל פאר דער וועלט־מלחמה; נאכ־דעם געווען פון די גרינדער פון דריטען אינטערנאצי־אנאל, געווען די ערשטע סעקרעטארין פון דער קאמוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע, וואס די מאל שוויסטישע רעוואלוציע האט בעשאפען.

מיר האבען פערבראכט צוזאמען עטליכע מאל, געציילטע שטונדען און טעג. איך האב זי גע־טראפען אין דרום־פראנקרייך, אפער כ׳בעטראכט האנדלונג בעגעגעניש ווי א טייל פון מיין רוסי־שער רייזע, זי האט געשפילט אן אומגעהויערע ראלע ביי לענינען, און געווען פון די ערשטע וויכטיגע באל שעוויקעס צו ווערען ענטוישט מיט׳ן באלשעוויזם.

זי האט הערנאך געמוזט פערלאזען סאוויעט־רוסלאנד, אוועק מיט א הארץ־קלעמעניש. איצט איז זי פון די הארוהרענדע רעוואלוציאנערען אהן א לאנד, אהן א היים.

אנדזשעליקא באלאבאנאווא שטעלט מיט זיך פאר א זעלטענע נאציאנאליטעטען־קאמבינאציע. זי איז בעקאנט אלס א יודיש־רוסיש־איטאליענישע פרוי. זי איז א יודישקע, איהר יודישער נאמען איז פרידל, איהרע עלטערן זענען געווען רייכע יו־דען אין טשערניגאוו, רוסלאנד. איהר פאטער איז געווען א „פאמעשטשיק", איינער פון די ווייניגע יודען, וועלכע האבען געקענט דאס הערגרייכען אין צאר׳ישען רוסלאנד. זי איז געבארענע געווארען אין אן אומאספעריע פון רייכטום און הערשאפט, איבער פויערים און דינער און דינסטען. ווען זי איז בעקומען און געלאזען צו קענען בעגריפען וואס

געשפרעך מיט דער בעריהמטער פרוי

פון ה. לאנג

ארום איהר געהט אן. האט זי אנגעהויבען רעוואל־טירען, זי איז געווען פון ערשטע רוסישע אידעאליס־טישער יוגענד, וועלכע איז אויפגעפלאקערט געוואר־רען פונ׳ם סאציאליסטישען אידעאל, זיך אוועקגע־ריסען פון דער רייכער היים און זיך אוועקגעשטעלט מיט אימפעט צו רעוואלוציאנערע בעוועגונגען.

ווען זי איז אלט געווען פופצעהן יאהר, איז זי איבגעבעטען אוועק פון איהרע עלטערן. זי איז דאן אוועק צו די אידעאליסטישע לענדער, וואו עס האט בען זיך אויפגעהאלטען גרופעס רוסישע סאציאל־דעמאקראטען. זי איז שוין געווען א סאציאליסט־קע, א מארקסיסטקע, און געווארען באהענט בער־הריבערט מיט פלעכאנאוו און מיט לענינען. זי האט אבער נישט געוואלט זיין בלויז א רוסישע רע־וואלוציאנערע עמיגראנטקע, האט זי זיך אויסגע־קליבען א לאנד וואו צו זיין טעטיג פאר׳ן סאציא־ליזם א חוץ דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג אין רוסלאנד. צו איהר האט אפעלירט איטאליען. זי האט געזעהען דאס ארימע לעבען אין די איטאליע־נישע קווארטאלען פון שווייצארישע שטעט, וואס גרעניצען זיך מיט איטאליען און זי האט בעשלא־סען צו ווידמען איהר לעבען די סאציאליסטישער בעוועגונג צווישען איטאליענער.

זי איז שוין אריינגעפאהרען אין איטאליען גופא און געווארען פון די וויכטיגסטע פיהרער פון דער איטאליענישער סאציאליסטישער פארטיי. א וויכ־טיגער קאפיטעל אין איהר איטאליענישען לעבען איז דער ארט בעריהמטער מוסאליני. ווען ער איז געווען פון די ליבקע גרופע אין דער איטאליעני־שער סאציאליסטישער בעוועגונג, האט ער געקוקט אויף איהר ווי אויף זיין לעהרערין. זי איז ווירק־ליך געווען זיין סאציאליסטישע ערציהערין. זי האט איהם איינגעטליך עטדעקט, אויסגעפינען. זי איז געווארען די רעדאקטארין פון דער סאציאליסטי־שער צייטונג „אוואנטי" אין איטאליען, און מוסא־ליני איז געווען איהר מיטארבייטער.

ווען זי קוקט איצט אויף צוריק, ספעציעל אויף די לעצטע יאהרען איהרע, זעהט זי זיך אין א מערק־ווירדיגען שפיגעל, זי איז א פערשטויסענע פוי־בלידע לענדער, וועלכע זי האט געדינט מיט איהר סאציאליסטישער טעטיגקייט. דיקטאטור אין ביי־דע לענדער, פאשיזם אין איטאליען, און קאמוניזם אין רוסלאנד — האט געשאפען פאר איהר א לאגע צו מוזען זיין א פערוואגלטע, א נע־נד׳ניצע, אנ׳עלענדע, וואנדערנדע געשטאלט ערגעץ איבער שטילע ווינקעלען פון דער וועלט.

אנדזשעליקא באלאבאנאווא איז אין די פופצי־גער יאהרען. זי שרייבט איצט אין האלט רעדעס הויפטזעכליך פאר איטאליענישע אימיגראנטען אין שטעט ביי די גרעניצען פון איטאליען. זי שרייבט פאעזיע אויף פינף שפראכען — איטאליעניש, פראנ־צויזיש, רוסיש, דייטש, ענגליש — לירישע פאעזיע, הארץ־אויסגיסען. עטליכע מאל האב איך זי בעזו־כט אין א דארפישען קאפע נישט ווייט פון ברעג ים אין דרום־פראנקרייך, אין וועלכען עס קומען אריין ארימע פישער־לייט, איטאליענישע און פראנ־צויזישע. איך האב זי געטראפען דארטען אין א ווינקעלע — אמאל שרייבענדיג שטילערהייד, אזוי ווי פערגלבעט, אנ׳אומעטיגע לידער און אמאל שרייבענ־דיג בריף צו מענשען אין פערשידענע לענדער, צו זיי קענען עפעס טוהן פאר פערפאלגטע פון דיקטאטור־רען, וועלכע האבען זיך איבערגעכאפט די גרעניצען פון די דיקטאטור־לענדער. זי זוכט פאר זיי א היים, אנ׳ארט, וואו אוועקצולייגען דעם קאפ, אליין אויך נישט האבענדיג קיין היים.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואר

א ביסעל צו שפעט איז געקומען די אויסניכטערונג

די באוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ איז שוין אנגענומען געווארען דורכן סיים, הגם דעם טומעל, וועלכען ס'האט וועגען דעם געמאכט די יודישע געזעלשאפטליכע מיינונג, און דער רעפערענט פון דער באוועלע אין סענאט ה' איוואנאוואסקי האט אין נאמען פון האנדעלס- און אינדוסטריע-מיניסטער אפגעגעבען די בעריהמטע ערקלערונג וועגען דער דאזיגער פראגע, דאס האט אביסעל בערוהיגט די יודען, אבער באר אויף אוויפיל אויף וויפיל זיי גלויבען אין גוטען ווילען פון דער רעגירונג.

די באוועלע אליין אבער ענטהאלט אין זיך די אלע געפעהרליכע פונקטען פאר וועלכע מיר האבען אזוי מורא.

די פוילישע פרעסע פון פערשידענע זייטען האט נישט געקענט פערשטעהען פארוואס די יודען האבען אין דער היבזיכט געמאכט אזא טומעל, בעת די יודישע האנדווערקער האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דעם דאזיגען געזעץ (למשל „קוריער לודזקי" פון 11. מערץ). מיר האבען נאך פריהער רעאגירט דערויף און אנגעוויזען, אז סיי דער צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד אין ווארשא און סיי די עקספאזיטור פון דאזיגען פערבאנד אין לאדז האט צו איילינג פערעפענטליכט איהרע רעזאלוציעס וועגען דעם, אז די צוואנגס-ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס שטעלען נישט אין סכנה די יודישע ארבייטס-ווארשטאטען און אונטערנעהמונגען.

איצט איז געקומען די אויסניכטערונג.

פון די קרייזען פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד שרייבט מען:

די פראגע פון ווירטשאפטליכע צוואנגס-פעראיינען פאר האנדווערקער איז בעטראכט געווארען דורך אונזער ארגאניזאציע אין משך פון די לעצטע יאהרען, אויף א גאנץ ערנסטען און טיפען אופן, עס זענען געווען צווישען אונז אזעלכע האנדווערקער-טוער, וועלכע האבען געשטימט פאר דעם דאזיגען פרינציפ מיט דער הונדערט-פראצענטיגער פאר-בערציגונג, אז די צוואנגס-ארגאניזאציעס וועלען ברענגען א גרויסען נוצען דער ענטוויקלונג פון האנדווערקערטום. עס האבען זיך געהערט שטימען קעגען דער דאזיגער פארם. דאך אבער האבען די לעצטע צוויי קאנגרעסען פון די יודישע האנדווערקער אנגענומען דעם פרינציפיעלען בעשלוס, וועלכער איז אמשטארקסטען אונטערגעשטיצט געווארען דורך די האנדווערקער פון קלייןפוילען (גאליציע), אז די דאזיגע צוואנגס-ארגאניזאציעס מוזען געשאפען ווערען.

דער פראיעקט פון מיניסטעריום, וועלכער ווערט איצט בעטראכט דורכ'ן סיים, טיילט נישט אפ די יודישע פון די קריסטליכע האנדווערקער און שאפט די צוואנגס-ארגאניזאציעס געמיינזאם פאר אלע צוזאמען, אהן אונטערשיד פון גלויבען און נאציאנאליטעט.

און אין דעם דאזיגען פונקט מוזען מיר פעסטשטעלען, אז די פאדערונגען פון אונזער ארגאניזאציע, אז ס'זאלען זיין יודישע בעזונדער און קריסטליכע בעזונדער, איז דורך דער רעגירונג נישט אקצעפטירט געווארען.

מיר גיבען זיך אפ א דין יחשבון, וואס פאר א געפאהר עס דראהט דעם יודישען האנדווערקער, ווען ער וועט ווערען מיט צוואנג איינגענומען אין אן אלגעמיינער ווירטשאפטליכער ארגאניזאציע. די יודישע האנדווערקער וועלען ווערען מאיאריזירט און דאס קאן ברענגען צו אומגעוואונשענע און אפילו טראגישע רעזולטאטען. מיר קאנען דעם עלעמענט, פון וועלכען עס בעשטייען די הייניגע קריסטליכע צעכען-ארגאניזאציעס. צום בעדויערן זענען דאס מיינסטענס שאוויניסטישע עלעמענטען, וועלכע שטיצען אונטער דער פאהנע פון אנטיסעמיטישע פארטייען און וועלכע שטרעבען אונטערצודריקען דעם יודישען בעל-מלאכה. דעריבער ווען מיר זענען ארויסגעטרעטען, זיינער צייט, און בעפאדערט, אז מען זאל אונז לאזען שאפען אונזערע יודישע ווירטשאפטליכע צוואנגס-ארגאניזאציעס, האבען מיר דעמאלס געשטרעבט נישט צו שאפען א נייעם געטא, נאר צו שאפען אזעלכע מעגליכקייטען פאר אונזער עקזיסטענץ, וואס זאל נישט קאנען ברענגען צו קיין שום קאמפליקאציעס.

ווייטער האט דער עקזעקוטיווע פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד אין ווארשא פערעפענטליכט אזא קאמוניקאט.

אויף די זיצונגען פון עקזעקוטיווע איז אונטער געשטראכען געווארען די מיינונג, אז די פארמען פון צוואנגס-ארגאניזאציע זענען אויסשליסליך צו-געפאסט צו די ספעציפישע בעדינגונגען פון דער האנדווערקער-פראדוקציע, זיי זענען אבער אין קיין פאל נישט צוגעפאסט צום האנדעל און קלייןהאנדעל, ווענען די צוואנגס-פארמען קאנען בלויז ברענגען שאדענס.

בעטראכטענדיג דעם פראיעקט פון באוועלי-זאציע, האט דער עקזעקוטיוו געפונען, אז א גאנצע רייהע פונקטען פון פראיעקט אין (דער איצטיגער רע-דאקציע) זענען פאר יודישע האנדווערקער געפעהרליך, צוליב זייער אומקלארקייט, ווי אויך צוליב דעם,

קאמף פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער געגען אנאנימען האנדעל

וועגען ריטשאלט-שטייער. — זאמלער און סארטירער פון גלאז וועלען מוזען האבען קאנצעסיעס

אין צענטראלען קלייןהענדלער-פעראיין, מארשאלקא 15 זענען אויפגעקלערט געווארען פאלגענדע ענינים.

די שטייער-אמטען האבען שוין אנגעהויבען פונאנדערצושיקען די צאהל-אויפפאדערונגען אויפן ריטשאלט-שטייער פארן יאהר 1934. דער ריטשאלט ווערט אויסגערעכנט אויפן סמך פון אומזאץ פאר די יאהרען 1930 און 1931, דעריבער דאר-פען די צאהלער אויפמערקזאם זיין צי דער אלגע-מיינער אומזאץ איז גוט בערעכענט. אין נעגענפאל דארפען די פאציענטען אריינטראגען ביטעס. אויך דארפען אריינטראגען ביטעס די, ביי וועלכע דער אומזאץ אין די יאהרען 1930—1931 איז אויפן סמך פון אריינגעטראגענע רעקורסען פערקלענערט געווארען. ביטעס דארפען אויך אריינטראגען די, וועלכע דארפען לויט די פארשריפטען בע-קומען ריטשאלט און האבען איהם נישט בעקומען. וועגען דעם דארפען געדענקען בעזונדערס די, וועלכע האבען איבערגענומען אונטערנעמונגען נאכן יאהר 1930, ווייל אויך די דארפען געניסען פון ריטשאלט.

די לאדזער האנדעלס-קאמער האט זיך ארויס-געזאגט געגען קאנצעסיאנירען דאס זאמלען און סארטירען גלאז. מיטן זאמלען גלאז פערנעמען זיך די גרעסטע ארעמעלייט, פאר וועלכע דאס זאמלען גלאז איז די איינציגע קוועלע פאר חיונה, און אין פאל פון קאנצעסיאנירען דאס זאמלען גלאז וועט אויסקומען דאס מיט די לעצטע זאל זיך פער נעמען די סאציאלע הילף פון דער זעלבסט-פער-וואלטונג.

אין דער האנדעלס-קאמער איז פארגעקומען א זיצונג פון דער שטייער-קאמיסיע, אויף וועלכער ס'איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען אנאנימען אינדרוסטרי אונטערנעהמונגען און אויך אנאנימער-האנדעל. נאך א לעבהאפטע דיסקוסיע איז די קאמיסיע געקומען צום בעשלוס, אז דער איינציגער מיטעל צו בעקעמפען דעם אנאנימען האנדעל איז סטאלירען דעם אומזאץ-שטייער אין אלע פאזען.

אין צוזאמענהאנג מיטן דערנעהנטערן זיך דעם טערמין פון אויסמעסטען דעם אומזאץ-שטייער, איז אויסגעוועהלט געווארען א סוב-קאמיסיע, וועל-כע האט די אויפגאבע צו זאמלען מאטעריאלען וועגען דעם דאזיגען ענין.

די הנחה איז בכלל קיין הנחה נישט

וועגען די פערלעגענע חובות פאר סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלטען

סוף יאהר 1933 האט דאס מיניסטעריום פאר סאציאלע שוץ ארויסגעגעבען א צירקולאר וועגען הנחות ביים אפצאהלען פערלעגענע חובות פאר סאצ-יאלער פערזיכערונג. דער צירקולאר האט זיך בע-צויגען צו די חובות פאר סאציאלער פערזיכערונג, וועלכע זענען ענטשטאנען ביז'ן 1. אקטאבער 1931, שפעטער איז אין סיים אריינגעטראגען געוואר'ען א געזעץ-פראיעקט, וועלכער דארף ענטגילטיג רעגו-לירען די אנגעלעגענהייט אין זין פון דעם אקארשט דערמאנטען צירקולאר.

דערווייל אבער האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס מיניסטעריום פאר סאציאלע שוץ ענטיטשט אויס העכסט מערקווירדיג דעם איבהאלט פון צירקולאר. ריכטיג שרייבט וועגען דעם דער „פשעגלאנד גאספא-דארטשי":

ווי עס איז קלאר געווארען פון עס מיניסטערס דערקלערונגען, איז די זאך גארנישט אזוי איינפאך. אויב דער ארבייטס-געבער האט אין פערלויף פון די יאהרען 1932 און 1933 געצאהלט פאר סאציאלע פערזיכערונג, דארף מען עס פערעכענען אויפ'ן חשבון פון די פערלעגענע צאהלונגען. ד. ה., אז די סאלדא צום 1-טען אקטאבער 1931, דארף מען פערקלענערן מיט אלע שפעטערדיגע איינצאהלונ-גען. וויבאלד אזוי, קומט אויס, אז קיין פערלעגענע חובות זענען שוין נישטא, אדער אנדערש גערעדט, עס זענען נישטא קיין חובות, אויף וועלכע עס קאנען זיך בעציהען די הנחות. דער ארבייטס-געבער דארף מיט אמאל איינצאהלען די גאנצע סומע פון חוב און אלץ בלייבט ביים אלטען.

אויב אימיצער קאן ביי אזא אויסטייטשונג פון געזעץ עפעס געניסען, איז סיידען דער סאמע שלעכטער צאהלער, וועלכער האט שוין פון 1. אק-טאבער 1931 געהאט א גרויסען חוב און שפע-טער האט ער זיך אויך נישט געאיילט צו צאהלען.

אזא שטאנדפונקט פערנעמט דער מיניסטער פאר סאציאלע שוץ, און צו איהם וועט געהערען די אויספיהרונג פון דעם נייעם געזעץ. אהן שום גוזמא קאן מען דעריבער זאגען, אז דאס מאכט צונישט דעם גאנצען נוצען פון דעם נייעם געזעץ.

די לאגע איז פולשטענדיג קלאר, און עס זענען פערהאן צוויי אויסוועגען, אדער נישט ארויסגעבען קיין נישט נויטיגען געזעץ און איבערלאזען די פראגע, עס זאל גייען, ווי עס גייט, אדער אזוי צו פארמולירען די פארשריפטען פון נייעם געזעץ, אז עס זאל זיין פולשטענדיג דייטליך און זאלען ברענגען דעם נוצען, וועלכען דאס געזעץ איז פרינ-ציפיעל אויסען, איינפיהרענדיג הנחות פאר די פער-לעגענע צאהלונגען".

לאדזער האנדווערקער-דעלע-גאציע אין ווארשא

וועגען די וואהלען צו דער האנד-ווערקער-קאמער

א דעלעגאציע פון דער לאדזער האנדווערקער קאמער האט אינטערווענירט אין האנדעלס-מיניס-טעריום וועגען די וואהלען צו דער לאדזער האנד-ווערקער-קאמער און וועגען צואיילען די וואהלען פון א דירעקטאר פון דער לאדזער קאמער.

די לאדזער דעלעגאציע איז אויפגענומען געווארען דורך דעם דירעקטאר פאטעק, וועלכער האט צוגעזאגט גינסטיג צו בעטראכטען די בע-ריהרטע ענינים.

געגרינדעט א פעראיין פון יוד. מעכאנישע-שוסטער-מייסטער

אין לאקאל פון לוין-ורעבער-מייסטער-פער-איין איז פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון פעראיין פון מעכאנישע-שוסטער-מייסטער.

ביי אנוועזענדע 30 מעכאנישע שוסטער-מייסטער עפענט די פערזאמלונג ה' יאדקעוויטש, וועלכע רעדט ארום די לאגע און צוזאמענהאנג מיט די צוואנגס ווירטשאפטס-ארגאניזאציעס צוליב דעם איז נויטיג וואס פריהער זיך צו ארגאני-זירען.

נאך ארומרעדען פערשידענע ארגאניזאציאנס פראגען איז געוועהלט געווארען א צייטווייליגע פערוואלטונג פון פאלגענדע פערזאנען.

יאדקעוויטש שמחה — פארזיצענדער, שלא-מאוויטש אברהם — וו. פארז. פישקעוויטש יוסף-סעקרעטאר, גאלבארט וואלף — קאסירער, שיינראך שלמה, ליפער ב. קאנדידאטען, שיינראקש, פוקס ציטרינבוים און וואלמאן — רעוו. קאמיסיע.

די פערזאמלונג האט בעשלאסען זיך אנצו-שליסען אין די עקספאזיטור פון צ. יוד. האנד-ווערקער-פערבאנד אין פוילען.

די האנדווערקער-ארגאניזאציעס זיך בעשטייערט

אויף דעם בוי פון א הויז אויפ'ן נאמען פון מארשאל פילסודסקי

אין לאקאל פון דער האנדווערקער-קאמער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אנ'ערך 40 האנדווערקער-ארגאניזאציעס. די פערזאמלונג איז געווען געווידמעט דער פראגע פון אנטייל פון די לאדזער האנדווערקער אין אויסבויען א הויז-דענקמאל אויפ'ן נאמען פון מאר-שאל פילסודסקי.

נאך די רעדעס פון פרעזידענט פון דער קאמער ה' זאושיצקי און דעפוטאט וואלטשינסקי האבען די האנדווערקער-פארשטעהער בעשלאסען, אז די צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס זאלען דעקלארירען פערשידענע סומעס צו דעם צוועק. דאס געלד וועלען די האנדווערקער-ארגא-ניזאציעס אריינטראגען אין דער האנדווערקער-קאמער, וועלכע וועט דאס געלד איבערשיקען צום בוי-קאמיטעט, ווי בעקאנט האט דער זשורי אנער-קענט אלס דעם בעסטען פראיעקט פון אזא הויז די בשותפות'דיגע ארבייט פון אינזש. וו. ליסאצקי און דעם יודישען אינזשיניער א. מארקוספעלד.

דער שטרייק פון די שטעפער-כאלופניקעס דויערט ווייטער

(א בריף אין רעדאקציע)

ווי ס'איז שוין בעקאנט איז מיט קנאפע 4 וואכען צוריק אויסגעבראכען א שטרייק פון די שטעפער-ארבייטער און כאלופניקעס. דער שטרייק פון די ארבייטער איז די וואך פערענדיגט גע-ווארען. עס איז געשלאסען געווארען א קאלעקטי-ווער אפמאך מיט דעם שטעפער-צעך, לויט וועלכען עס ווערט אנערקענט דער פעראיין און די ארבייטער קריגען א הוספה פון 17—50 פראצענט.

די כאלופניקעס אין א צאהל פון 80 שטייען ווייטער אין שטרייק מיר ווילען ביי דער געלע-גענהייט באקענען די עפענטליכקייט מיט די בע-דינגונגען, אין וועלכע עס לעבען די שטעפער-כאלופניקעס. די שטעפער-כאלופניקעס ארבייטען ביי די שווערסטע בעדינגונגען 13—14 שעה א טעה, די לוינען זענען זעהר קליינע, און ווערען דערצו אויסגעצאהלט מיט לאנג-טערמיניגע וועקסלען, וואס ווערען אויפ'ן ארט באלד דורך דעם סוחר דיס-קאנטירט. עס טרעפט, אז איין סוחר צאהלט אויס אלע כאלופניקעס מיט דעם זעלבען וועקסעל, וועל-כען ער טוט כסדר דיסקאנטירען, ביז ער צאהלט זיך איהם איינגאנצען אפ.

דעם לעצטען שטרייק האבען די כאלופ-ניקעס געפיהרט צוזאמען מיט די ארבייטער. די פאדערונגען זענען: 1) פערשרייבען אלע כאלופ-ניקעס אין דער קראנקען-קאסע, 2) אנערקענען דעלעגאטען פון פעראיין, 3) אויסצאהלען דעם לוין יעדע וואך נאר אין קאסע, 4) העכערן דעם פרייז פון די אויסגעארבייטע כאלעווקעס. נישט קוקענדיג דערויף, וואס די פאדערונגען זענען גאנץ מיני-מאלע, און וואס דער שטרייק דויערט שוין פיר וואכען, זאגען זיך די סוחרים אפ די פאדערונגען אונטערצושרייבען. אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די שטעפער-כאלופניקעס איז בעשלאסען גע-ווארען ווייטער צו שטרייקען.

דער שטרייק-קאמיטעט פון שטעפער-כאלופניקעס.

ווייל זיי לאזען איבער דער אדמיניסטראטיווער מאכט די אויספיהרונג פון'ם געזעץ.

אביסעל צו שפעט איז געקומען די דאזיגע אויסניכטערונג. די איינציגע עצה איז רופען א ספעציעלען האנדווערקער קאנגרעס, וועלכער זאל ענדערען די ביז איצטיגע שטעלונג פון צענטרא-לען האנדווערקער-פערבאנד אין ווארשא.